

INFO EXPRESS

EN INTERAKTIV TIDNING I LUND, MALMÖ OCH VELLINGE KOMMUN

År.2019, Nr.24, oktober, 28 SIDOR

www.infoexpress.se

KOSTNADSFRI (15 kr - FRIVILLIGT! s.2)

Den stora, dolda miljökrisen

Alla uppfinningar är beundransvärda, för ju mer forskare upptäcker desto mer kan samhället och människorna dra nytta av det. **S.5**

Internetmobbing får inte bli en ny vana

När i stort sett alla använder sina telefoner och när merparten av industrialiserade länders befolkning har en internetuppkoppling är det enkelt att gå in på vilken hemsida som helst och göra vad man vill. **S.4**

Nu byggs nya modeller inom prostatacancervården

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen i Sverige. Inom Region Skåne ska man under våren 2020 genomföra en organiserad PSA-testning då 2 000 slumpmässigt utvalda män kallas. **S.12**

Metall – nästa koldioxidneutrala bränsle?

Forskare ska undersöka om några av jordskorpans vanligaste metaller kan komma att tjänstgöra som koldioxidneutrala bränslen. Efter förbränning kan de, i ett slutet grönt kretslopp via elektrolys, bli metall igen. Även ammoniak och biobränslen ska studeras. **S.23**

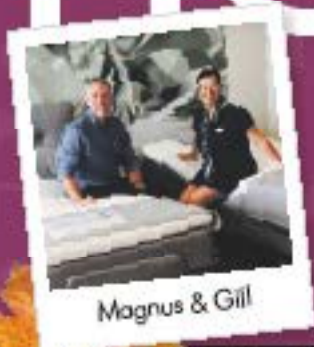
Välkommen på

HÖSTMYS..

Torsdagen den 7 november kl 18 - 21

Vår passion - att Möblera
Med över 50 års gemensam erfarenhet och ett brinnande intresse för sömn, sängar, möbler och inredning, njuter vi av att kunna erbjuda våra kunder det allra bästa utbudet, det som vi själva tycker om, och få hjälpa till att prova ut och råda kring vad som passar just dig bäst.

Den 7 november bjuder vi in till en inspirationsmessa fylld med höstens nyheter och erbjudanden till specialpriser. Passa på och träffa våra representanter samt inbjuda lokala hantverkare inom design som finns på plats denna kväll. Dessutom möter du Naprapat Märten Opitz som ger tips om hur din kropp fungerar och vad du behöver tänka på när du ska investera i nya stolar, fåtöljer eller en ny säng.

Massor av
"SUPER"-erbjudanden
denna kväll!

moblero

Möbelsväg 4, Örn försörp. • 045-14 70 00 • info@moblero.se
Öppettid: Mandag 10-18, Torsdag 11-18, Helgdagar 11-18.

Småföretagarna försörjer staten men hur försörjer staten småföretagarna

Vagskal. Foto: Creative Commons erkännande

Småföretagarna är en otroligt betydelsefull grupp för att säkerställa att skatteintäkter till både kommun och stat fortsätter att trilla in. Det är till stora delar landets småföretagare som försörjer den offentliga sektorn med smörjmedel för att få maskineriet att fungera. Så länge maskinen producerar de grundläggande samhällsfunktionerna på ett framgångsrikt, effektivt och konstruktivt sätt kan skattetrycket anses både befogat och vällovligt. Men just nu verkar det komma in mycket grus i maskineriet och det går inte längre att enbart med smörjmedel åtgärda de driftstörningar som dagligen påverkar dem som försörjer staten.

Ordet försörjning är ett viktigt ord att förhålla sig till i detta sammanhang. Försörjning kan betraktas som de ekonomiska medel som tillgodoser det fortlöpande uppehållet, d v s skatteintäkter inbetalade av producenter som exempelvis småföretagare. Men det kan också innebära fortlöpande tillförsel av material, energi eller tjänster för att tillgodose att något fungerar utan problem eller avbrott, d v s de gemensamma funktioner som kommun och stat ska leverera och som politiker och offentliga tjänstemän är satta att verkställa i samhäl-

lets tjänst. Det måste helt enkelt råda en försörjningsbalans mellan näringslivet och det offentliga. Försörjningsskyldigheten för näringslivet får ständigt nya krav i form av höjda skatter och avgifter från politiken. Medan det offentliga i allt större utsträckning brister beträffande el- och energiförsörjning, kompetensförsörjning, kapitalförsörjning, bostadsförsörjning, rättsförsörjning, trygghetsförsörjning, infrastrukturförsörjning och informationsförsörjning. Problemformuleringarna är omfattande och dystopiska medan

lösningsförslagen är snuttifierade och segmenterade. Således är den försörjningsbalans som tidigare gett Sverige så fantastiska framgångar numera i en rejäl obalans. Den maskin som tidigare var bäst i världen tappar ständigt och i rasande fart konkurrenskraften i jämförelse med andra länder. När tilltron till leveranssäkerhet från det offentliga sakta försvinner ger det en kraftfull inverkan på tilliten till samhällskontraktet och därmed riskerar grundpelarna för demokratin att sakta vittra sönder inifrån.

Faktum är att småföretagen fortfarande är den viktigaste skattebetalaren till kommunerna med hela 29 procent av de kommunala skatteintäkterna. Detta i en situation där vi samtidigt kan läsa om hur kommunernas skuldberg växer, låneskulden ökade med hela 52 miljarder kr i fjol. I debatterna hörs partiledarnas desperata röster problematisera kring offentlighetens skriande behov av lösningar. Det bråkas om hur smulorna på kakfatet ska fördelas för att tillgodose de egna väljargruppernas intresse. Tyvärr är inte smulorna längre välsmakande utan har istället omvandlats till torra gruskorn som bromsar och skapar driftstörningar i samhällsmaskineriet.

Att främja sysselsättning genom att skapa goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap samt säkerställa anständiga arbetsvillkor för alla, är ett av de globala målen för att gynna en hållbar ekonomisk tillväxt som inkluderar hela samhället. Ta viljeinriktningen att det ska vara enkelt, tryggt och lönsamt att starta och driva småföretag på allvar. Om inget görs nu är det stor risk att det uppstår en fundamental obalans i försörjningsbalansen. Det är därför extra viktigt att småföretagare försörjs med nya moderna välfungerande maskindelar för inbetalade skattemiljarder.

Småföretagare runtom i hela landet har goda skäl att kräva handling för att fortsätta försörja staten. Politiken och myndigheterna måste därför omedelbart säkerställa de försörjningsleveranser som vilar på deras axlar men frågan är om politiken har denna kompetensförsörjning i sin verktygslåda?

Källa: Peter Thörn
Förbundsordförande
Småföretagarnas Riksförbund

HELREN BIL FÖR HALVA PRISET
50% rabatt på valfri tvätt
(värde 74:90-77:90)

Eller på Arseni Västra Hvalvågavägen i nr 25, 40 2860.
Kort av körtiderna med snö och is på vägarna.

Dream Västra Hvalvågavägen 2
Tel 040-84 85 90. Mån-fre 6-22. Lör-sön 7-22.

Kära läsare,

Info Express har aldrig varit, är inte och kommer aldrig att vara en gratistidning. Den här tidningen är kostnadsfri (15kr FRIVILLIGT!), vilket innebär att du får den kostnadsfritt i brevlådan, men om du tycker om innehållet får du swisha 15 kr.

Vi rekommenderar gärna en prenumeration under 2020 som endast kostar 150 kr. Då får du garanterat tidningen i brevlådan varje månad (gäller inte under januari och juli)

Tack i förhand för ditt stöd!

Med vänliga hälsningar,

Tidningschef för/Ansvarig utgivare av Info Express
Laurentiu Mihai
office@infoexpress.se

INFO/EXPRESS	Kontaktuppgifter	Företagsannonser
X Solutions HB. Org nr: 969778-9353 Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai. Distribution: X Solutions HB Tryck: Pressgrannar AB, Linköping.	Internet: www.infoexpress.se E-post: office@infoexpress.se Hälsa på: hello@infoexpress.se Redaktion: redaktion@infoexpress.se	W: www.infoexpress.se / www.xtakes.se E: annonsering@infoexpress.se; office@infoexpress.se; office@xtakes.se M: 0761 888 442;

SKODA
EMULCIEVA

15-ÅRSJUBILEUMET FORTSÄTTER Fler bilar till specialpris!

Vårt jubileums erbjudande ska vara så effektivt som möjligt och vi lyckades få fram fler bilar med samma otroliga priser. Också gäller erbjudet på SKODA Malin och SKODA Lund i begränsat antal. Välkommen in!

Privatleasing
fr. **1 788 kr**
per månad

Jubileumpriis 138 500 kr
FABIA Style TSI 96
(Ord. pris 167 900 kr)
Komfortpaket
Privatleasing fr. 1 799 kr/mån
Lägg till 100 kr/mån försäkring

Privatleasing
fr. **1 857 kr**
per månad

Jubileumpriis 142 400 kr
FABIA COMBI Style TSI 96
(Ord. pris 171 800 kr)
Komfortpaket
Privatleasing fr. 1 867 kr/mån
Lägg till 100 kr/mån försäkring

SKODA Malin
Agan 101, 113 82, 113 82 11 20
Tel: 040-84 85 90

SKODA Lund
Gatan 8, 221 04, 221 04 20
Tel: 040-84 85 90

Skoda Malin och Skoda Lund är tillgängliga i begränsat antal. Skoda Malin och Skoda Lund är tillgängliga i begränsat antal. Skoda Malin och Skoda Lund är tillgängliga i begränsat antal. Skoda Malin och Skoda Lund är tillgängliga i begränsat antal. Skoda Malin och Skoda Lund är tillgängliga i begränsat antal.

Internetmobbing får inte bli en ny vana

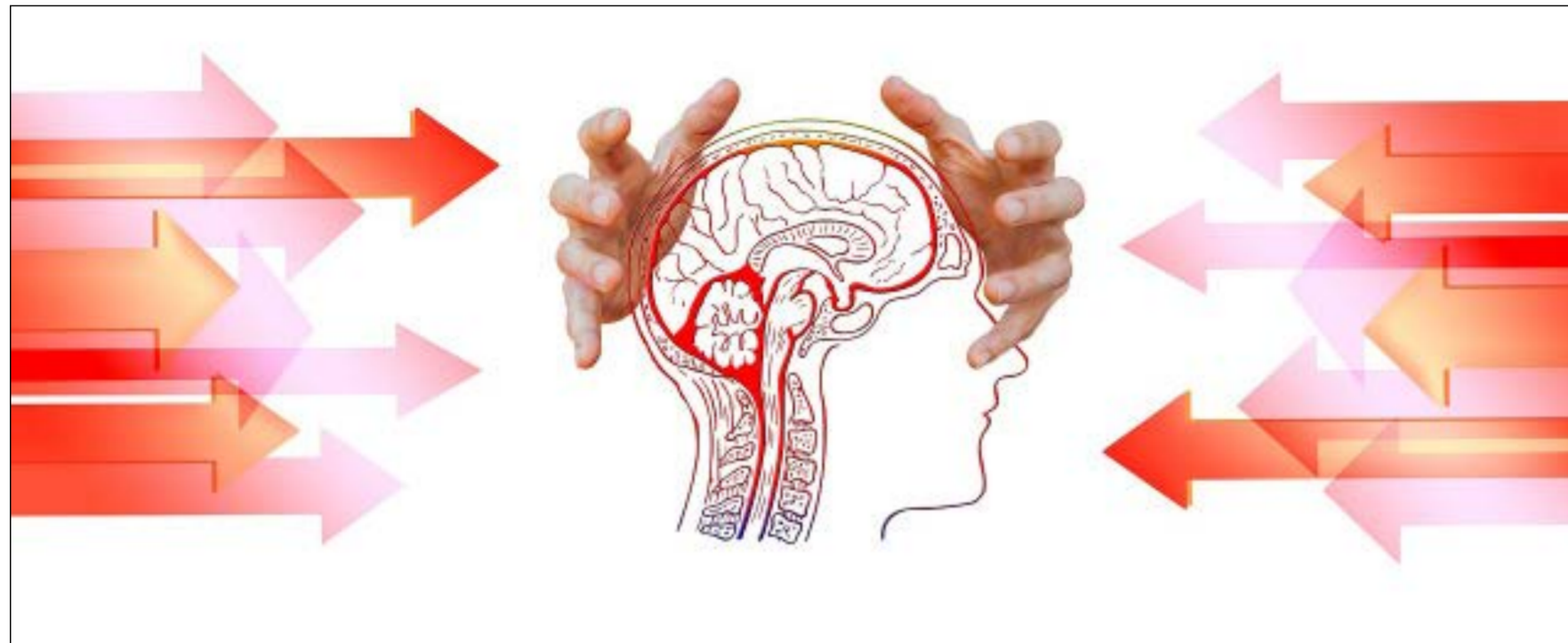

Image by Gerd Altmann from Pixabay

När i stort sett alla använder sina telefoner och när merparten av industrialiserade länders befolkning har en internetuppkoppling är det enkelt att gå in på vilken hemsida som helst och göra vad man vill. När sociala medier som Instagram, Snapchat och Facebook har mer än en miljard nedladdningar är det lättare än någonsin att se vad andra gör eller har gjort och kommentera det, men kommentarerna måste inte nödvändigtvis vara positiva.

Fysisk mobbing är fel, eftersom det är enkelt för människor att förstå att man inte ska fälla elaka kommentarer eller slå på någon. Det som inte tycks väcka mycket förståelse är mobbingen i form av olika kommentarer på olika onlineforum, eller hot och grova trakasserier som kan inträffa online. Det blir lätt hänt att offret för kränkningar online får höra att en enkel lösning är att bara undgå att logga in på sociala medier eller vara kvar på specifika hemsidor för att undvika att må dåligt, vilket slår hårdast mot min generation, som har fått uppleva internet som någonting naturligt.

Det är lätt att kunna skapa ett konto på någon av dessa medier och kritisera olika människor offentligt, och det problemet kan få förödande kon-

sekvenser för den som blir utsatt. Jag som själv är en ungdom kan medge att det har blivit en trend bland unga idag att dela med sig av sitt liv och sina upplevelser oavsett hur andra kan tänka sig att reagera på innehållet som de ser. Detta kan märkas eftersom applikationer som TikTok och Musical.ly är populära i den här åldersgruppen. Detta medför att många tonåringar kan bemötas av olika typer av negativa kommentarer online, som statistik enligt en organisation vid namn DoSomething kan bekräfta. På hemsidan dosomething.org kan man hitta statistik angående mobbing. Där kan man bland annat se att 37% av alla barn och tonåringar mellan 12-17 år har blivit mobbade online och att 30% av dessa fall av mobbing har skett mer än en gång. Om man ser till en an-

nan organisation, Friends, och deras mobbingstatistik för 2019 verkar mobbing vara ett allvarligt problem då den utsatta personen löper en större risk för att få underkända betyg om den personen inte har möjligheter till att socialisera under pausen, vilket understryker hur allvarligt det är att bli utsatt och hur mycket offren för denna typ av mobbing påverkas i vardagen.

Mobbing på internet är lätt att förbigå för andra som inte är inblandade, men svårt för de flesta som blir utsatta att hantera. Enligt "Cyberbullying versus Traditional Bullying" publicerad 2012-05-14 i Psychology Today är det lättare att kränka när man inte behöver se hur mottagaren reagerar, och därför blir det också många som deltar i att öppet kritisera bilder eller inlägg som läggs ut online. Dessutom kan mobbingen på sociala medier leda till förnedring och rädsla för offret, om personen filmas utan tillåtelse, någonting som är svårt att undvika under sociala sammanhang.

En annan stressfaktor för offrets del är också att materialet som läggs upp i form av kommentarer och inlägg enkelt kan sprida sig till andra hemsidor, eller

läggas upp igen om plattformen har tagit bort det. Detta gör att den utsatte utsätts för konstant stress och en stresskänsla som kanske inte går bort på ett tag, vilket även det kan ha ett inflytande över vardagen människan lever i. Det är inte någonting som bara kan tas bort, utan det är någonting som kan finnas kvar online hur länge som helst.

För att undvika att sådana situationer händer och att ännu fler människor utsätts borde de ansvariga för olika sociala medier ta mer ansvar för vad som händer på olika plattformar och påminna användarna om att de kan rapportera olämpligt beteende när de loggar in på sina konton. Det som redan görs idag, till exempel att algoritmer används för att ta bort olämpligt innehåll som har taggats, är en början, men det är inte tillräckligt för att få bort kränkande material. För att kunna lösa ett problem som inte är tillräckligt synligt, måste man synliggöra det först. Bara då kan lösningar hittas.

A.M - Info express
hello@infoexpress.se

PREMIÄR FÖR NYA CX-30 MILDHYBRID
Pris från: 249.900 kr

PRIVAT-LEASING
FR 3.230,-/MÅN*

MAZDA CENTER

Industrigatan 3, SVEDALA, Tel 040-40 20 10
Vardag 9-18, Lördag 9-12, Söndag 11-15
www.mazdacenter.se

Förbr: 0/100km bl. körbr: WTP: 5,9-7,0, NEDC kör: 4,6-5,4, Utläpp (CO2, g/km): WTP: 133-173, NEDC kör: 105-137
Euro 6d temp. Tilläggsutrustning: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.
*Privatleasing: 26 mån, 30000 mil inkl service, Skatt, försäkring och avg. tillkommer.

Den stora, dolda miljökrisen

Alla uppfinningar är beundransvärda, för ju mer forskare upptäcker desto mer kan samhället och människorna dra nytta av det. Nya uppfinningar kan underlätta vardagen, men de kan också för förödande konsekvenser om man upptäcker farorna med dem alltför sent. Detta gäller i synnerhet för vår planet, och skapelser som har försämrat miljön de senaste årtiondena.

Ett annat exempel på detta är freoner, som framställdes 1893 av Frédéric Swarts. Efteråt användes freoner i kylanläggningar, luftkonditionering i bilar och som drivmedel i sprayflaskor. Freoner användes i allt fler användningsområden innan varningen av amerikanska forskare kom 1974, som uppmärksammade skadan freoner hade på ozonlagret. På grund av dessa varningar kom freon att ersättas av olika ämnen beroende på användningsområde och den globala freonkonsumtionen minskade drastiskt.

Ett annat exempel på är plasten. När plasten upptäcktes ökade användningen av plast fort. Plasten uppskattades för dess förmågor att vara bland annat böjbara, vattentåliga och värmetåliga. Att ämnet tål så pass mycket gör det också idealt att använda plast till. Det var bara när plasten blev ett problem som blev synliggjort, till exempel på fåglarna och djuren som åt plast eller dog kvävda av plast vid stränderna,

som man började att ta problemet på allvar. Som tur är har en lösning uppkommit, nämligen nedbrytbar plast, men denna lösning är väldigt modern och har blivit till när det finns berg av plast på sopsationer på land och betydligt mer i världens hav.

Vid den första anblicken verkar elbilar vara den perfekta lösningen på miljöproblemet. Bilen som drivs med hjälp av el släpper inte ut någon koldioxid, som är den stora bidragande faktorn till klimatförändringarna, och detta förbättrar klimatet... av vad vi numera antar. Elbilar kräver inte bara att laddningsstationer byggs ut, utan de kräver också att batterier tillverkas. Man kan tro att det är en bättre lösning att minska koldioxidhalten i atmosfären, men blir det också idealt att använda plast till. Det var bara när plasten blev ett problem som blev synliggjort, till exempel på fåglarna och djuren som åt plast eller dog kvävda av plast vid stränderna, av batterier inte kommer att påverka

Bjorn Lomborg. Foto: Capture from YouTube Videos

miljön på ett sämre sätt än koldioxiden numera påverkar klimatet?

Batterier tillverkas av olika råvaror som finns i gruvor i Sydamerika, Afrika och på vissa platser i Asien, som kobolt. För att tillverka batterier måste först gruvorna byggas ut, vilket de görs på bekostnad av det närliggande området. Om det finns en skog, sjö eller en annan viktig plats för den biologiska mångfalden, kommer arean att minska på grund av behovet att ta fram råvarorna. Detta leder i sin tur till att miljön påverkas avsevärt genom att gruvorna byggs ut. Om man antar att batteriet är laddningsbart och klassad som miljövänlig, innehåller den fortfarande sådant som litium-

hydroxid, nickelhydroxid och potassiumhydroxid. Detta innebär att även om batteriet laddas, påverkas miljön av deras tillverkning. Senare återstår frågan om hur dessa elbilar laddas.

En lösning på miljöproblemet måste undersökas och ta hänsyn till miljöförstörelsen. Batterier är antagligen inte en tillräckligt bra lösning, och det är inte fortsatt koldioxidutsläpp heller. Om miljöproblemet någonsin ska ha en chans att kunna åtgärdas, måste forskningen hitta en mer pålitlig och enklare lösning till bekymret som återstår och som kommer att påverka alla framtida generationer.

C.M - Info Express
E: hello@infoexpress.se

Ballingslöv

Mums-avdraget är här!

Passa på att köpa ett svensktillverkat kvalitetskök med lång livslängd till ett riktigt bra pris! Just nu har vi MUMS-avdrag (rabatt motsvarande moms) på kök och vitvaror*. Du får även rabatt motsvarande moms på badrum och förvaring. Välkommen in!

MUMS-AVDRAGET*
PRISSEXEMPEL

KÖK, FRI	122.000,-
MUMS-AVDRAG	-95.000,-
SLUTPRIS	27.000,-

*Kök och vitvaror: Vid köp av köksmöbler till minst 90 000 kr samt på utvalda vitvaror från Ballingslövs vitvarusortiment.
**Bad: Vid köp av minst karmad och toalett.
Förvaring: Vid köp av skjutdörrar och/eller inredning.
Kampanjen pågår t.o.m. 11/12 och kan ej kombineras med andra nu erbjuda erbjudanden.

Ballingslöv | Svågertorp

Drivlageren 2 Halmå, Tel 040-37 72 90, www.ballingslovs.se
ÖPPET: Måndag - fredag 10.00-18.00, Lördag 10.00-15.00

Samsung tar din selfie till rymden – Zlatan först ut

Samsung gör det nu möjligt att skicka selfies till rymden. Med hjälp av en högtrycks-heliumballong skickas en Galaxy S10 och en högteknologisk rigg upp till stratosfären och gör det möjligt för fler än bara astronauter att få en selfie med rymden och jorden som bakgrund. En av de första som kommer få se sin selfie i rymden är fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovic, som är ambassadör för Samsung i Sverige.

Stockholm, 16 oktober 2019 – Idag lanserar Samsung projektet SpaceSelfie, som tänjer på gränserna för vad en telefon är kapabel till. Genom SpaceSelfie skickas en Galaxy S10 5G upp till stratosfären och gör det möjligt för allmänheten att få just deras selfie uppvisad och fotograferad i rymden. Genom att ladda upp sin bild på projektets hemsida "Mission Control" får konsumenterna chansen att vara en av dem som får sin SpaceSelfie tagen under projektets 200 timmar långa resa. Fotbollslégenden Zlatan är en av ett fåtal internationella kändisar som är först ut med att se sin selfie från rymden.

– För att visa vilka fantastiska saker

som är möjliga med Samsungs skärmar beslutade vi oss för att ta selfies till en ny nivå och ge människor chansen att få se sina ansikten i rymden. Vi pushar alltid gränserna för vad som är möjligt och med SpaceSelfie visar vi vad Samsungs teknik kan åstadkomma. Det är jättekul att ha med Zlatan även i detta projekt, då han liksom oss delar drivkraften att tänja på gränserna för vad som är möjligt, säger Sargon Demirdag, Head of Marketing IM på Samsung i Norden.

Projektets första SpaceSelfie kommer att offentliggöras vid ett event i det nyöppnade Samsung KX Experience Center vid Kings Cross i London, den

23 oktober, där skådespelerskan och modellen Cara Delevingne står som skapare av den första SpaceSelfie, tätt följd av Zlatan.

– Jag älskar tanken av rymdresor och ser fram emot att starta Samsungs SpaceSelfie-projekt, och bli den första som skickar sin selfie till rymden. Jag håller på att planera hur jag ska få till min mest episka selfie någonsin och det ska bli spännande och se hur mina fans tolkar utmaningen att få deras selfie till rymden, säger Cara Delevingne.

Hur fungerar Samsung SpaceSelfie? Genom en 10,5x18 meter stor högtrycks-heliumballong kommer en

specialutvecklad rigg skickas upp i rymden från South Dakota, USA. Rigen, som innehåller en Galaxy S10, kan nå en höjd på närmare 19 781 meter (64 900 fot). Den är speciellt utvecklad för att säkerställa de absolut bästa bilderna genom att ta in faktorer som jordens krökning och solens reflektioner. Solenergin ger även kraft till tekniken och telefonen.

Två specialanpassade applikationer har utvecklats för att genomföra SpaceSelfie. Den första är för dem på marken och anpassad för att skicka och ta emot selfies mellan Mission Control och riggen i stratosfären. Den andra är en app utvecklad för den S10 5G som befinner sig i rymden. Den kommunicerar med kameran på riggen och gör så att den tar kort på telefonen när den visar upp selfien. Appen ser sedan till att Mission Control-appen på marken delar bilden vidare till konsumenten för att i sin tur kunna dela i sina sociala medier.

Så här S10 5G testats inför rymdresan Samsung Galaxy S10 5G har testats för att se att den kan motstå det tuffa förhållande och lufttryck som återfinns i gränsen till yttre rymden, utan ett extra isolerande hölje. S10 5G har utsatts för hårt testande inför uppskjutningen, och klarat av temperaturer ned till minus 65 grader Celsius. Med sin 6,7 tum stora Dynamic AMOLED-display så har skärmen i S10 5G även testats för att säkerställa att den inte spricker eller får kondens vid höga höjder.

Info Express
Källa/Foto: Samsung SpaceSelfie

Pengar från landsbygdsprogrammet ger ökad djurvälstånd

I en utvärdering från Jordbruksverket har vi undersökt effekterna av landsbygdsprogrammets tre djurvälståndersättningar. Har ersättningarna gett resultat och kan man påstå att djuren fått det bättre?

Till att börja med, vad är egentligen djurvälstånd? Att definiera djurvälstånd är inte helt enkelt och det finns olika filosofier och synsätt kring vad som menas med god djurvälstånd. Någon kan påstå att en höna i bur har en bättre djurvälstånd än en frigående höna eftersom hon har bättre tillgång till foder, ett lägre parasittryck och undgår fjäderplockning i större utsträckning. Å andra sidan har den frigående hönan större möjligheter att utöva sitt naturliga beteende och kan på så vis anses ha en bättre djurvälstånd.

Djurhållare har kunnat söka ersättning för djurvälståndsgårdar som går utöver lagkrav. De ersättningar som finns att söka i landsbygdsprogrammet är extra djuromsorg för får, extra djuromsorg för saggor och utökad klövhälsövård för mjölkkor.

Svårt att mäta djurvälstånd

Att mäta djurvälstånd är om möjligt ännu svårare än att definiera den. Utvärderingens resultat baseras till stor del på en enkät som skickades ut till de som sökt ersättningarna. Utvär-

deringen har också använt uppgifter om klövhälsan från Växa Sverige och statistik om smågrisproduktion från Winpig.

Sammantaget pekar både statistik och svar från sökande på att ersättningarna har ökat djurvälståndet för saggor, får och mjölkkor. Förekomsten av klövsjukdomar har sjunkit sedan ersättningen gick att söka och majoriteten av de som svarat på enkäten tycker att ersättningarna varit ändamålsenliga för att öka djurvälståndet.

De allra flesta verkar dessutom tycka att ersättningarna varit smidiga att söka, att utbetalningar fungerat bra och att reglerna varit enkla att följa.

Många söker ersättningarna

För att öka djurvälståndet var ett mål med ersättningarna att många skulle söka. Och många har sökt! Målet var att 3 700 personer per år skulle söka. År 2018 sökte 4 557. Allra flest sökan- de har ersättningen till saggor, men för får och mjölkkor finns potential att få fler sökande. Kanske kommer fler söka om ersättningarna justeras och förbättras? Administrationen är krävande och villkoren passar inte alla typer av besättningar. Bland annat föreslår utvärderingen att kravet på färklippning görs mer flexibelt och att det görs enklare för lantbrukare att räkna på hur många kor de ska söka för.

Ökad konkurrenskraft för företagen

Förutom att öka djurvälståndet tror flera rådgivare och veterinärer att ersättningarna har ökat företagets konkurrenskraft. Djurhållare har fått ett ökat fokus på produktionsplanering och utfodring, vilket ökar avkastningen och stärker konkurrenskraften.

Info Express
Källa/Foto: Eufonder

Funderar du på att köpa en helsida eller en halvsida hos oss?

2020

Då får du digital annonsering på köpet (begränsat erbjudande)!

Vi levererar, bär in och monterar alla möbler vid köp över 7000,- utan kostnad!

Ge ditt hem ETT NYTT LIV

SOFFOR • MATGRUPPER • FATÖLJER • SÅNGAR • MATTOR • MM

Kampanj!

Bordstämman, en överordnad som vi har kampanj på. Svängd i ljuslila eller svarttått tyg, 250 cm. **7.990,-**

Gästbord, en soffa med lite utsträckning och bra ställning, finns även i 3-sits, 2-sits, 60x60 och i ett annat tyg 3-sits. **8830,-**

Välkommen, vår lättsittande soffa med sin stora möjlighetsområde, byggbar på många sätt och i många typer, i ett annat tyg finns även i ett annat tyg 3-sits. **14.990,-**

Möbler, en soffa med lite utsträckning och bra ställning, finns även i 3-sits, 2-sits, 60x60 och i ett annat tyg 3-sits. **17.515,-**

Gästbord, en soffa med lite utsträckning och bra ställning, finns även i 3-sits, 2-sits, 60x60 och i ett annat tyg 3-sits. **8830,-**

Lansett, en stolar soffa med ett enkelt litet utsträckning och en snygg kontrast, en soffa byggbar och i ett annat tyg finns även i ett annat tyg 3-sits. **12.748,-**

MÜLLERS MÖBLER

Möbelskulpturen

Malmbyvägen 18, Vällingby. Tel 040-42 02 32 | www.mullersmobler.se | Vardagar 9-18 | Lördag 9-14 | Fritt telefoni upp till 24 mån.

Vi levererar, bär in och monterar alla möbler vid köp över 7000,- utan kostnad!

Ny katalog ute nu!

MAZDAMX-30 – ELEKTRISK VÄRLDSPREMIÄR I TOKYO

Tokyo, 23:e oktober 2019 – Mazdas första serietillverkade elbil, Mazda MX-30, har i natt haft världspremiär på bilmässan i Tokyo. Modellen har bakhängda "freestyle-dörrar", en exklusiv interiör som använder sig av ekologiska material och en batteristorlek som ger en räckvidd på ca 200 km (WLTP). Priset för Mazda MX-30 First Edition, den första välutrustade utgåvan, startar på 349 900 kr och den kan redan nu förhandsreserveras på mazda.se.

"Vi har fokuserat våra resurser på att få fram en elbil som vi förutspår blir en andrabil där vår bils räckvidd passar väl för våra kunders behov."

Han säger också att många av de journalister som haft möjligheten att provköra testbilen i förväg har varit positiva till bilens köregenskaper. "Att skapa bilar med de rätta köregenskaperna är i fokus för varje ny Mazda vi utvecklar och vår nya elbil är inget undantag."

Med föraren i fokus

Precis som för alla andra Mazda-modeller har Mazdas ingenjörer arbetat intensivt med att ge Mazda MX-30 så bra köregenskaper som möjligt oavsett om bilen accelereras, bromsas eller körs genom en kurva. I tillägg till att optimera samspillet mellan de elektroniska komponenterna är också batteriets placering i karossens struktur en viktig del för bilens köregenskaper. Även interiört är det tydligt att föraren har varit i fokus då tre olika digitala paneler tillsammans ger enkel översikt och minimalt med distraktioner.

Kodo design

Bilens design uppvisar ett nytt uttryck av Mazdas prisvinnande designspråk Kodo design och genomsyras av "less is more". Bakdörrarna, som är hängda i bakkant, för tankarna till sportbilen Mazda RX-8. I interiören finns en högre grad av miljövänliga material och riktigt läder är i stor utsträckning ersatt av icke-animaliskt läder. Mittkonsolen är till viss del inklädd i kork, en flirt med Mazdas historia då Mazda från början tillverkade kork när bolaget grundades 1920.

Var kommer namnet från?

Mazda har tidigare använt MX-beteckningen för andra modeller. Den mest kända är MX-5, men även MX-3 och MX-6 har använts. Mazda CX-7, en SUV precis som MX-30, visades som konceptbil under namnet MX-Crossport. Eftersom både dimensioner och karosstyp påminner om nya Mazda CX-30 blir -30 en naturlig avslutning på bilens namn.

Tekniska specifikationer

Mazda MX-30 First Edition kan nu

reserveras på mazda.se och priset är 349 900 kr. Det är ett generöst utrustat lanseringserbjudande och utgåvan innehåller bland annat 18" lättmetallfälgar, adaptiva LED-strålkastare, adaptiv farthållare, head-up display som projiceras i vindrutans och en omfattande lista med aktiva säkerhetsfunktioner. De som väljer att göra en reservation erbjuds också ett reducerat pris för en unik 3-tonslack.

Karosstyp	SUV
Antal säten	5
Längd x bredd x höjd	4,395mm x 1,795mm x 1,570mm
Hjulbas	2,655mm
Däckdimension	215/55R18
Batterikapacitet (Litiumjon)	35,5kWh
Laddning	DC laddning
	CCS kombinerat (50 k)
AC laddning/Ombordladdare	6,6kW

Info Express

Källa: Mazda Motor Sverige

Mitsubishis bilnyheter på Tokyo Motor Show

Idag avtäckte Mitsubishi Motors Corporation (MMC) två nya konceptbilar på motormässan i Tokyo. Dels en mindre eldriven SUV, MI-TECH CONCEPT2, och dels en s.k. Kei car, SUPER HEIGHT K-WAGON CONCEPT, en bil avsedd för den japanska marknaden.

Takao Kato, verkställande direktör, och Ashwani Gupta, operativ chef, presenterade bilarna på presskonferensen och förklarade företagets strategi när det gäller elektrifiering av Mitsubishis produkter.

"Vi engagerar oss helhjärtat i den tekniska utveckling som rör elektrifiering, i synnerhet när det kommer till plug-in hybrider. Vi kommer att öka vårt utbud av eldrivna bilar genom att erbjuda en större variation och genom att dra nytta av de olika tekniska lösningar som finns inom alliansen3 för att göra Mitsubishi Motors Corporation ledande när det gäller utvecklingen av plug-in hybrider", säger Takao Kato.

Ashwani Gupta tillade att Mitsubishi Motors Corporation planerar att an-

vända sig av dessa nya tekniska lösningar inom elektrifiering i nya suvar, i mellan- och kompaktklassen, senast under 2022.

Läs mer om MI-TECH CONCEPT och Mitsubishis nyheter på Tokyo Motor Show i bifogade pressmeddelanden samt fler bilder och mer pressinformation (på engelska) nås via nedan länk.

1 23 och 24 oktober är pressdagar. Bilmässan är öppen för allmänheten under perioden 25 oktober till 4 november.

2 "M" i namnet står för Mitsubishi, "I" står för intelligent och inspirerande, samtidigt som "TECH" står för all den banbrytande teknologi som integrerats i bilen.

3 Renault-Nissan-Mitsubishi Alliance.

Info Express

Källa: Mitsubishi Motors

Välkommen till din lokala

AUTOEXPERTEN BUTIK

Välkommen in i våra butiker i Malmö och Lund!

Malmö

Östra Hindbyvägen 30
213 74 Malmö
Tel: 040-21 03 30

Lund

Nöbbelövs Mossaväg 3
226 60 Lund
Tel: 046 - 30 57 30

Sugen på lite nya proffsverktyg?

VI HAR HELA SORTIMENTET FRÅN KAMASA TOOLS!

Rabatt upp till 20.000:- SUZUKI – FULLMATADE MED SÄKERHET!

SWIFT 1.2
VÅRT PRIS FRÅN
134.900:-*
ORD. PRIS
FRÅN 154.900:-

VITARA 4x4
VÅRT PRIS FRÅN
209.900:-*
ORD. PRIS
FRÅN 224.900:-

PRIVATLEASA: SWIFT FRÅN 1.795:- / VITARA FRÅN 2.595:- PER MÅNAD INKLUSIVE SERVICE**

*Gäller s.u.m. 23/10 2019. **Gäller s.u.m. 23/10 2019. Övrigt enligt bilens tekniska specifikationer. Bilens räckvidd är beroende av körstil och körhastighet. Bilens räckvidd är beroende av körstil och körhastighet. Bilens räckvidd är beroende av körstil och körhastighet. Bilens räckvidd är beroende av körstil och körhastighet.

SUZUKI CENTER

Industriergatan 3, Svedala, 040-40 20 10
Mån-fre 9-18, sön 11-15

CITY MOTOR

Högervägen 6, Malmö, 040-42 06 02, citymotor.se
Mån-fre 9-18, sön 11-15

SUZUKI

Ny studie: Effekten av e-journaler inom cancervård

Läkare och sköterskor inom området blod- och tumörsjukdomar uppfattar att e-tjänsten Journalen på nätet har haft små effekter på arbetet. Det visar resultat från en enkätstudie utförd på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Resultaten är speciellt intressanta i ljuset av den oro som vårdpersonal inom bland annat onkologi uppvisade i samband med införandet och den massiva kritik som systemet fått utstå under de första åren.

Patienter i Region Uppsala har kunnat ta del av sin journal via nätet, via webbtjänsten Journalen, sedan införandet 2012 och därefter har övriga landsting och regioner successivt anslutit sig till tjänsten. Journalen, som nås via www.1177.se, Vårdguiden, innehåller till exempel besöksanteckningar, uppgifter om diagnoser, testresultat och vaccinationer och funktioner för att följa remisser.

Negativa effekter förutsägs

Införandet var dock kontroversiellt. Vårdpersonal uttryckte stark oro framförallt på följande punkter:

- Besök befarades ta längre tid eftersom information som patienten hittat i sin journal skulle behöva förklaras. Av samma anledning befarades antalet telefonsamtal öka.
- Dokumentation befarades ta längre tid, då hänsyn behövde tas till att patienten kan logga in och läsa. Många trodde också att det skulle bli mer restriktiva med vad de skulle skriva i journalen.
- Vårdkvaliteten befarades minska, med avseende på bland annat säkerhet och integritet.
- Negativa effekter för patienter förutsägs också. Framförallt uttryckte

vårdpersonal att många patienter troligen skulle oroas av negativa besked och information som de inte förstod.

Uppföljningsstudie för att utreda farhågorna

Six år efter att e-journalen infördes i Region Uppsala påbörjades en uppföljningsstudie i form av en enkätundersökning som utfördes med läkare och sköterskor på onkologen på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Enkäten fokuserade på ovanstående punkter och syftade till att utreda om farhågorna hade besannats. Studien ingår i det nationella forskningskonseriet Dome, som leds av professor Åsa Cajander vid Uppsala universitet, vars mål är att skapa och sprida kunskap kring införande och användning av patientjournal via nätet och andra e-hälsotjänster

Generallt sett en bra reform

Totalt besvarades enkäten av 64 läkare

och 112 sköterskor, vilket motsvarar en ovanligt hög svarsfrekvens på ca 72 procent. Nyckelresultaten visar att:

- vårdpersonal inom onkologi generellt sett uppfattar Journalen som en bra reform
- en mindre påverkan har skett när det gäller ökad patientkontakt, exempelvis fler telefonsamtal och längre besöksstider
- den tydligaste, om än lilla, påverkan gäller dokumentationen. Framförallt ses en påverkan i att vårdpersonal är mer restriktiva med vad de skriver i journalen. Detta gäller i första hand tillstånd som övervikt och psykisk ohälsa som inte är direkt relaterade till onkologi
- majoriteten inte anser att vården blivit säkrare efter att Journalen infördes
- det fanns mycket få statistiskt signifikanta skillnader mellan svaren från läkare och sköterskor.

Källa: Uppsala universitet

Nu byggs nya modeller inom prostatacancervården

Tillförlitligare PSA-prov, fusionsbiopsi, säkrare diagnos med hjälp av artificiell intelligens och nya läkemedel. De senaste åren har forskningen kring prostatacancer tagit viktiga steg framåt.

– Jag tror inte på regelrätt screening med hjälp av övervakning av PSA-prov, som ibland är smärtsamt och med risk för infektion och blödning. Då är risken ändå stor att man missar en tumör som kan ha funnits under många år. Precisionen att hitta en tumör kan förbättras betydligt med magnetkamera – en undersökning som idag är både kostnads-, tids- och -resurskrävande.

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen i Sverige. Varje år får cirka 10 000 män diagnosen och runt 2 500 dör av sjukdomen. Inom Region Skåne har man nu påbörjat arbetet med att etablera ett regionalt Prostatacancercentrum. Under våren 2020 genomförs en organiserad PSA-testning då 2 000 slumpmässigt utvalda män i åldern 50 till 70 år kallas till provtagning. De som väljer att testa sig kommer genom ett helt digitaliserat system få automatiserade provsvar via mejl eller sms.

– Jag tror inte på regelrätt screening. Det leder till överdiagnostisering och överbehandling. Jag tror på organiserad PSA-testning – då när vi de män som kan ha nytta av det. Just nu bygger vi modeller för framtiden vad gäller diagnostisering, utredning och behandling, säger Anders Bjartell, en av Sveriges främsta forskare inom prostatacancer verksam vid Lunds universitet och Skånes universitetssjukhus.

Undersökning med magnetkamera blir vanligare

När ett PSA-prov visar på misstänkt cancer är gången idag oftast under-

sökning med ultraljud och vävnadsprov, som ibland är smärtsamt och med risk för infektion och blödning. Då är risken ändå stor att man missar en tumör som kan ha funnits under många år. Precisionen att hitta en tumör kan förbättras betydligt med magnetkamera – en undersökning som idag är både kostnads-, tids- och -resurskrävande.

Anders Bjartell är övertygad om att magnetkamera kombinerad med vävnadsprov blir allt vanligare i framtidens utredningsmodell. Med hjälp av ny teknik så kallad fusionsbiopsi (bilderna från magnetkameran kombinerar med ultraljud), blir provtagningen mycket träffsäkrare. Förhoppningen är också att snart kunna ta hjälp av artificiell intelligens i bedömningen av vävnadsprov.

– Det är inte alltid patologlänkarna är överens i sina bedömningar av hur farlig en tumör är. Men datorns hjälp kan vi få en standardiserad bedömning, berättar Anders Bjartell, som också sätter stor tilltro till den nya generationens PSA-prov som redan används och är mycket tillförlitligare.

Nya effektiva hormontabletter

När det gäller behandlingen av den cancer man upptäcker har sjukvården blivit mer aktiva i ett tidigare skede.

Foto: Capture from YouTube Videos

Idag görs nästan alla operationer med robotkirurgi och strålbehandlingarna kan tack vare den tekniska utvecklingen ges med högre dos under kortare behandlingstid. Har canceren spritt sig bromsas tillväxten ofta med kastrationsbehandling i kombination med strålning, cellgifter och hormontabletter. – De senaste åren har det kommit nya hormontabletter som gör att fler lever betydligt längre med sjukdomen. En av studierna visade att tillägg med hormontabletter jämfört med enbart kastrationsbehandling minskade risken att sjukdomen skulle förvärras inom två år med 52 procent, och antalet dödsfall med 33 procent. Det är dock inte alla patienter som har lika bra effekt av behandlingen.

Ny väg att behandla aggressiv cancer Anders Bjartells egen forskning är

inriktad just på att hitta en ny väg att behandla aggressiv cancer som inte svarar på hormoner och cellgifter. I flera år har han och hans forsknings-team studerat proteinet STAT3, som både cancerceller och immunceller använder för att överleva. Om man blockerar proteinet kan både cancer- och immunceller slås ut i en behandling.

– Vi hoppas kunna ta fram nya läkemedel mot aggressiv prostatacancer. Vi arbetar fortfarande med djurförsök och har ännu inte kunnat testa det på patienter.

Text: Liselotte Fritz
Detta är en text från Lunds universitets webb

Hjärtinfarktspatienter som har hund lever längre

Forskare vid Uppsala universitet har undersökt om hundägare har bättre överlevnad efter en hjärtinfarkt eller stroke. Resultaten visar att både strokepatienter och hjärtinfarktspatienter som äger en hund löpte lägre risk att dö under uppföljningen än de patienter som inte hade hund.

Att ha hund är en bra motivation för fysisk aktivitet, en viktig faktor i rehabilitering och välmående, menar Tove Fall, veterinär och professor i molekylär epidemiologi. Foto/bild: Mikael Wallerstedt

Att hundägande förknippas med bättre hälsa i Sverige har visats även i tidigare studier från samma forskargrupp. Bland annat visade de 2017 att hundägande var kopplat till lägre dödlighet generellt.

I en ny studie använde forskarna information från det svenska Patientregistret tillsammans med Jordbruksverkets hundägarregister och Svenska

Kennelklubbens register för att ta reda på om hundägande spelade någon roll för överlevnaden efter en hjärtinfarkt eller stroke. Information om alla patienter mellan 40 och 85 år som haft en stroke eller hjärtinfarkt mellan 2001 och 2012 ingick i materialet.

Lägre risk att dö

Forskarna kunde se att hundägande hade ett samband med bättre överlevnad

i båda patientgrupperna. Tydligast var effekten för ensamstående hjärtinfarktspatienter. Där löpte hundägarna 33 procent lägre risk att dö än de ensamstående patienter som inte hade hund.

– Vi vet att social isolering och ensamhet är en stark riskfaktor för sämre hälsa och tidigare död. Tidigare studier har visat att hundägare upplever mindre social isolering och har mer interaktion

med andra människor. Att ha hund är också en bra motivation för fysisk aktivitet, en viktig faktor i rehabilitering och välmående, säger Tove Fall, veterinär och professor i molekylär epidemiologi vid institutionen för medicinska vetenskaper vid Uppsala universitet som lett studien.

Positiv effekt på hälsan

Resultaten från studien tyder på att hundägande har positiv effekt på hälsan, men det behövs fler studier för att kunna bevisa hur orsakssambanden ser ut. Även om studien tog hänsyn till annan sjuklighet så kan det ha funnits andra skillnader mellan hundägare och icke-hundägare som inte tagits hänsyn till. Med tanke på djurens välbefinnande är det viktigt att tänka på att man bara ska skaffa hund om man känner att man har goda möjligheter och kunskap att ta hand om den på ett bra sätt.

Publikation:

Mwenya Mubanga, Liisa Byberg, Agneta Egenvall, Erik Ingelsson, and Tove Fall (2019) Circulation: Cardiovascular Quality and Outcomes Studien finansierades av FORMAS och Agria Forskningsfond.

Linda Koffmar
Källa: Uppsala universitet

”Vården måste bli bättre på att upptäcka ångest bland unga”

Hallå där... Susanne Olofsdotter, psykolog och forskare vid Centrum för klinisk forskning Västerås, som efterlyser bättre verktyg för att upptäcka och behandla ångest hos barn och unga.

Hur utbredd är ångestproblematik i unga år?

– Det är den vanligast förekommande psykiska problematiken bland tonåringar. Fler än trettio procent befinner sig på en nivå som förutsätter professionellt stöd. Dessvärre upptäcker barn- och ungdomspsykiatri, BUP, relativt få av de drabbade. Det innebär att en majoritet av de som behöver behandling inte får det, vilket med tiden kan få svåra konsekvenser.

Vilka risker finns om ångest förblir obehandlad?

– Det kan orsaka stort lidande redan under uppväxten. Till exempel genom en ovilja att vara i fokus, vilket kan medföra att man inte presterar sitt bästa i skolan eller uppfattas som svårtillgänglig i umgänge med andra barn. Ofta följs det av både psykisk och fysisk ohälsa i form av depression och värk. I många fall eskalerar symptomen och tillhörande funktionsnedsättningar med åren.

Hur kan vården bli bättre på att upptäcka ångest bland unga?

– Framför allt behöver BUP få tillgång till nya och bättre utredningsmetoder. Många som lider av ångest vänder sig till psykiatri för annan problematik,

Forskningsprojektet SALVe kartlägger psykisk ohälsa. Foto/bild: CKF Västerås

och tyvärr är dagens bedömningsinstrument ofta för snävt utformade för att identifiera mer än exakt det som undersöks. En studie vid BUP Västmanland visade att bara två av tio fall av ångest upptäcktes bland patienter som sökte vård för annan orsak, men hela nio fall av tio identifierades då de fyllde i ett frågeformulär med specifikt fokus på just ångest.

Vad kan vi närstående göra?

– Vi kan bli bättre på att uppmärks-

samma de signaler vi iakttar, även om många unga försöker dölja sina problem. Som förälder eller lärare är det också svårt att bedöma när det är dags att söka hjälp. Oro och blygsel är ju delar av personligheten som man kan hoppas ska avta med åren, men det är oerhört viktigt att våga närma sig ämnet och att tala om det.

Vilka kunskapsluckor kring ångest är mest akuta att fylla?

– Vid Centrum för klinisk forskning

Västerås följer vi sedan 2009 ett antal ungdomar i Västmanland. En del av dessa har haft kontakt med BUP under uppväxten, andra inte. Nu närmar de sig tidig vuxenålder vilket ger oss möjlighet att kartlägga bland annat i vilken omfattning ångest följer med upp i åldrarna, liksom vilken effekt olika behandlingar ger. Det är viktiga aspekter som vi tidigare inte studerat i Sverige.

Källa: Uppsala universitet/
Magnus Alsne

Digitala (o)vanor ställer beroendeforskare inför nya utmaningar

Image by Gerd Altmann from Pixabay

Hundratusentals svenskar som trasslar in sig i nätcasinon. Barn som sitter så länge framför skärmar att de riskerar sin fysiska och psykiska framtid. Den nya tekniken har gjort vägen till missbruk mer komplex än någonsin.

Beroendeproblematikens karta har oenkligen ändrat skepnad sedan brännvinsdraken härjade som värst i våra svenska landskap. 1800-talets oreglerade brännerier med ett supande som tangerade 20 liter ren sprit per person och år, är idag ersatt av en relativt strikt alkoholpolitik och en mer än halverad konsumtion. Dessvärre tycks summan av våra laster konstant, och när de traditionella berusningsmedlen förlorar sin lockelse väntar nya stimulantia på att ta över.

noterar vi också hur skolor som ber oss föreläsa för deras elever allt oftare efterfrågar kunskap om just skärmtid och gaming, snarare än alkohol och tobak, säger Ingrid Nylander, professor i farmakologi.

Så läggs grunden till ett beroende
Den nya tekniken har en central betydelse för utvecklingen. För närvarande ägnar vi svenskar nästan hälften av vår vakna tid åt digitala förehavanden. Tre timmar varje dag tillbringas vi med smarta

Vår hjärna påverkas och förändras av vårt mentala tillstånd, och ny forskning visar hur vårt biologiska belönings-system reagerar positivt då bilder vi publicerar i sociala medier får många likes. Naturligtvis vill vi ha mer, men liksom med andra droger måste vi kontinuerligt öka dosen för att uppnå fortsatta kickar, och precis så läggs grunden till ett beroende, förklarar Fred Nyberg, professor i biologisk beroendeforskning.

En riskabel vana
En aktuell rapport från Statens medieråd fastslår att andelen barn i åldrarna 9–12 år som använder sociala medier mer än tre timmar per dag fyrdubblats sedan 2012. Enligt samma studie upplever mer än vartannat barn och ungdom i åldrarna 9–18 år att deras internetanvändning är ett problem som bland annat leder till att de inte ägnar sig åt saker de borde, som läxor, fysiska aktiviteter och att gå och lägga sig i tid.

I en undersökning bland tonåringar i Uppsala län svarade var tredje tillfrågad att de lider av sömnproblem, vilket i stor utsträckning kan härledas till att de tar med sig telefonen i sängen. Det är en riskabel vana då oregelbundna sömnrutiner påverkar vår metabolism negativt, hämmar hjärnans möjligheter att bearbeta intryck och bland unga snabbt leder till försämrade skolprestationer, säger Christian Benedict, docent i neurovetenskap.

Med stillasittandet ökar även risken att utveckla fetma och på sikt allvarliga livsstilssjukdomar som diabetes och högt blodtryck. Idag beräknas 41 miljoner barn under fem år i världen ha övervikt, och i syfte att tidigt lägga grunden till ett aktivt och hälsosamt liv rekommenderade Världshälsoorganisationen WHO nyligen kraftigt begränsad skärmtid för barn. I Sverige saknas alltför få motsvarande riktlinjer trots att svenska barn och ungdomar numera rör sig mindre än jämnåriga i övriga Skandinaviska länder. I synnerhet svenska tonårsflickor, som generellt tillhör de flitigaste använd-

arna av sociala medier, är så stillasittande att såväl fysiska som psykiska risker föreligger.

Ungas psykiska ohälsa har dubblats det senaste decenniet, och vi är övertygade om att sociala medier har en väldigt stor del i det. Där råder en ständig press att passa in i mallen, samtidigt som du oavbrutet mäts mot hela världen. Och där det alltid är någon som har snyggare kläder eller häftigare bil drabbas du lätt av känslan att inte duga, resonerade Sofie Hallberg och Ida Höckerstrand, skapare av Ängestpodden, vid ett seminarium arrangerat av Uppsala universitetets forum för forskning om läkemedels- och drogberoende, U-FOLD.

Positivt föräldraskap skyddande faktor

I en nyligen utförd studie bland 4000 unga mellan 12 och 16 år svarade nästan en fjärdedel av flickorna och 13 procent av pojkarna att deras självkänsla påverkas negativt av sociala medier. Dessutom upplevde fler än hälften av flickorna att de inte känner sig nöjda med sin kropp eftersom de jämför sig med andra i sociala medier. Siffrorna är i linje med de undersökningar som pekar på att unga som tillbringas mer än två timmar per dygn på sociala medier löper ökad risk att drabbas av depression.

Vi måste komma ihåg att de flesta trots allt stänger av sitt datorspel eller sitt Instagram innan läxan måste in. Men så har vi gruppen som inte klarar det, och som mycket annan problematik beror det vanligtvis på en olycklig kombination av genetiska och sociala förutsättningar. Ofta existerar redan någon form av beroende i den nära släkten, och det klokaste vi vuxna kan göra är att sätta tydliga regler för våra barn. Faktum är att positivt föräldraskap utgör en starkt skyddande faktor, medan en stökig hemmiljö kan generera problem även i andra sammanhang, konstaterar Kent Nilsson, professor i psykiatrisk forskning.

Spelberoendet ökar

Många vuxna har dessvärre fullt upp med att bemästra sina egna digitala vanor. I USA visar en studie hur föräldrar som fokuserar på sina telefoner vid matbordet lättare blir irriterade på sina barn. I Tyskland organiserade en sjuårig pojke nyligen en protestmarsch genom Hamburg där barn demonstrerade mot sina föräldrars mobilanvändning. Här i Sverige vill nästan hälften av landets simhallar införa skärmförbud efter olyckor där föräldrarna har brutit i uppsikt över sina barn. Och då har vi inte ens nämnt den andra av vår tids stora utmaningar: hasardspel online.

Fler än 340 000 svenskar har idag någon form av spelproblem. Antalet med allvarlig problematik har i princip fördubblats de senaste tio åren. Ökningen sker framför allt bland kvinnor och ungefär 68 000 barn lever med problemspelande i det egna hemmet. Att hasardspelsyndrom sedan 2018 diagnostiseras som beroendesjukdom lägger ett förebyggande och behandlande ansvar på kommun och region, och idag erbjuder nästan tre av fyra kommuner spelspecifik behandling, sammanfattade Anne H Berman, docent i klinisk psykologi, vid ett seminarium arrangerat av U-FOLD.

Den 1 januari 2019 omreglerades den svenska hasardspelmarknaden. Den mest uppenbara följden torde för många vara spelbolagens aggressiva marknadsföring, vilket för en majoritet av de med spelproblem redan fått påtagligt negativa konsekvenser.

Ny forskning visar att självmordsfrekvensen bland spelberoende idag är femton gånger högre än bland befolkningen i stort, liksom att snabba nätspel utgör det absolut vanligaste problemet för dem som söker vård. Representanter för Spelberoendes riksförbund efterlyser nu ännu tydligare regler gällande bland annat omsorgsplikt mot kund med kännbara följder för de företag som bryter mot lagen.

Vi uppskattar att Spelinspektionen i somras återkallade bolaget SafeEnts licenser, vilket visar alla vad som händer vid alltför allvarliga övertramp. Jag har tidigare hävdat att det är naivt av staten att tro att samma aktörer som det senaste decenniet löpt amok plötsligt ska rätta sig efter förordningar de skrivit under. Nu hoppas jag verkligen på en successiv bortgallring av de mindre seriösa företagen på marknaden. Alternativt att dessa bolag rättar in sig i ledet och börjar följa reglerna, säger Henrik Nygren, rådgivare vid Spelberoendes Förening Stockholm.

Forskning, politik och samhälle måste mötas

En central aspekt för spelberoende ur ett framtida folkhälsoperspektiv är vilken betydelse det ges i regeringens nationella ANDT-strategi, vars övergripande mål hittills varit ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Å andra sidan är

Kent Nilsson, professor i psykiatrisk forskning

grunden för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk, liksom att utjämna påverkbara hälsoklyftor.

Nuvarande ANDT-strategi löper ut 2020, men med lite mer än ett år kvar saknas alltför tydlig linje för fortsättningen, inte minst vad gäller substanslösa beroenden. Tydligt är att vägen till missbruk är mer komplex än någonsin, och de utmaningar vi möter ställer krav på ny kunskap och

minskat avstånd mellan forskning, politik och samhälle. Vid Uppsala universitet och U-FOLD fortsätter vi att samla ledande experter och beslutsfattare till samtal som förhoppningsvis genererar varaktig effekt, och både hasardspel och sociala medier är utan tvekan ämnen vi kommer att behöva återvända till en lång tid framöver, konstaterar Mathias Hallberg, professor i molekylär beroendeforskning.

Källa: Uppsala universitet/
Magnus Alsén

Ingrid Nylander, professor i farmakologi

Trenden syns framför allt bland ungdomar, till exempel har alkoholkonsumtionen i årskurs nio minskat med två tredjedelar. Många anger att de inte dricker för att det gör dem sämre på datorspel. Andra är oroliga för att exponeras i sociala media om de blir berusade. Som beroendeforskare

telefoner. Fördelarna är uppenbara: Det förenklar kontakter med släkt och vänner, ger oss snabb tillgång till information och effektiviserar många vardagsbestyr. Å andra sidan bekräftar nu allt fler studier de farhågor som länge omgett vår eskalerande skärmanvändning.

Gås med sås!

Gås med sås för avhämtning!
Vi steker och trancherad gåsen samt tillagar såsen.
Övriga tillbehör fixar ni själv.
Minimum 4 portioner, 4 dagar förbehåll.
Endast för avhämtning. 189:-/person

Strandgatan 17 B Limhamn
Telefon 040-15 24 70
Öppettider se hemsidan
www.limhamnsfiskrockeri.se

Helsingør först i Danmark – inför bestämmelse om max sex förskolebarn per pedagog

Det ska anställas fler pedagoger per barn på förskolorna i Helsingør. Bland de större barnen kommer det att gå högst sex barn per pedagog på Helsingørs förskolor, och på småbarnsavdelningarna blir det höst tre barn per pedagog. Helsingør inför som första kommun i Danmark regler i linje med fackföreningen Barn og Ungdomspedagogernas Landsförbunds (BUPL) krav. Helsingør tillför 4,7 miljoner danska kronor till förskoleområdet under 2020, 8,1 miljoner under 2021 och 13,5 miljoner årligen under 2022 och 2023. Benedikte Kiær (Konserervative), borgmästare i Helsingørs kommun, menar att förändringen

först kommer att vara fullt genomförd om två år. – Om vi ska nå i mål med att säkra kvalificerad personal är det helt enkelt nödvändigt att vi gör detta under en tvåårsperiod. Det rör sig om 39 heltidstjänster utöver de vi redan har, och det gör man inte på bara ett år, säger hon till TV2 Lorry.

Även i Frederiksbergs kommun får förskoleområdet ökade medel i kommande budget. I Frederiksberg hoppas man nå målet med tre barn per vuxen på småbarnsavdelningarna och sex barn per vuxen på förskolorna senast 2023.

Källa: News Øresund

Benedikte Kiær, borgmästare i Helsingørs kommun. Foto: News Øresund

Köpenhamn: Invånare i Indre By i Köpenhamn startar förening mot overturism

Flera grannföreningar har bildats i Köpenhamn för att arbeta mot overturism. Foto: News Øresund

Flera invånare vid Købmagergade i Köpenhamn går nu samman och startar en förening mot overturism. Det är inte bara den ökade turismen som oroar invånarna, utan grundarna av Rundetårn Kvarters Beboerforening menar att de också vill förändra det utbredda och högljudda nattlivet.

– Vi hoppas att vi med ett nytt grannätverk kan återskapa en trevlig och trygg lokalmiljö, och den Köpenhamnskänsla som turister också önskar när de besöker vår stadskärna. Ingen reser väl för att möta andra turister, skriver stiftarna av föreningen i ett pressmeddelande.

Sedan tidigare finns flera grannföreningar i Köpenhamns Indre By som arbetar med liknande frågor. Grønnegade-kvarteret, Nørre Kvarter, Gammelholm och Strøget og Stræderne är några av de föreningar som arbetar för att ta till vara lokalinvånarnas intressen.

Info Express. Källa: News Øresund

Skånetrafikens vanligaste biljett till centrala Köpenhamn gäller inte på hela Metrocityringen

Skånetrafikens resenärer som vill åka runt hela metrons nyöppnade Cityring i Köpenhamn måste köpa biljett till ytterligare en zon i den danska huvudstaden. Det gäller sträckan från Frederiksbergs metrostation till stationen vid Poul Henningsens Plads. Annars riskerar de böter.

Trots att det bara tar några minuter att ta metron från Huvudbangården till Frederiksbergs metrostation passerar tunnelbanetåget en zongrän. Även Nørrebro metrostation ligger inom zonen som är dyrare för den som köper sin biljett i Sverige.

Den extra zonen, som kostar 40 svenska kronor tur och retur, måste köpas till både för den som reser till en station i en annan zon och den som passerar genom zonen med tåget. Det spelar därför roll åt vilket håll man

åker med metron, även om målet är en station i ”rätt” zon.

Från och med den 15 december måste den som köper periodkort med Skånetrafikens till Köpenhamn även betala 120 kronor extra i ett så kallat metro tillägg. Det läggs också på biljettpriserna i Danmark. Den som köper enkla eller tur-och-retur-biljetter till Danmark av Skånetrafikens behöver dock inte betala något tillägg.

Info Express. Källa: News Øresund

Kåre Møller Madsen vid Metrostadsplaneringen visar den nya metrotilläggsplanen. Stationerna från Frederiksberg till Poul Henningsens Plads ligger i zon 2, som inte ingår i standardbiljetten till Köpenhamn från Sverige. Foto: News Øresund - Anna Palmehag

Helsingborg: Kökets idé minskar matsvinn i skolmaten

Katarina Larsson, köksansvarig på Tycho Brahe-skolan, ville börja använda mer grönsaker i maten för att minska köttmängden. Tack vare samarbetet med leverantören finns nu innovationen grönsaksflis.

– Vi minskar matsvinnet och dessutom får eleverna mer grönt och mindre kött på tallriken, säger Katarina Larsson.

Det var i samband med projektet SmartMat Hbg som Katarina Larsson ville ersätta en del av köttet med grönsaker. Hon tittade på italienska bologneserecept och inspirerades.

– I en riktig bolognese är det ju en massa olika grönsaker så egentligen är det ju helt rätt. Men traditionellt har det varit så att maten ska vara väldigt ”ren” i skolköken, möjligen att vi har fått lägga till vitkål. Det finns en poäng med det för allergiker men då får man bara se till att välja grönsaker som inte är allergener. Varför ska grönsakerna bara finnas på salladsbordet, de kan ju vara i huvudrätten också, säger Katarina Larsson.

Till en början rev hon själv grönsaker i småbitar för att blanda dem i färsen. Men det var ett tungt och tidskrävande arbete, så på mässan där staden träffar

sina leverantörer tog hon kontakt med Marcus Hellmann på Köket och gården som tillverkar bland annat skurna rotfruktsprodukter på Steglingegården i Höganäs. Hon frågade om de inte kunde utveckla en serie färdigrivna grönsaker som hon bara kunde blanda ner i vanliga maträtter.

– Vi nappade direkt och nu finns grönsaksflis i alla stadens skolor. Tidigare gick dessa grönsaker till spillo men och det är ju mycket bättre att de äts, både ur hälso och klimatperspektiv. Vi kallar det för en ”svinnovation”, säger Marcus Hellmann.

Katarina Larsson sitter i Tycho Brahe-skolans matsal tillsammans med Marcus Hellmann. Idag har det serverats spaghetti och hönsfärsås med hälften grönsaksflis och både Katarina och Marcus smakar på maten.

– Katarina har gärna idéer och tankar kring våra produkter och vi försöker hela tiden utveckla och anpassa oss

Grönsaksflis. Fotograf:Källa David Lundin

efter vad kunderna efterfrågar. Vissa av produkterna har större svinn i produktionen, då en del kunder efterfrågar speciella snitt som är mer komplicerade, säger Marcus Hellmann.

Grönsaksflis innehåller morot, rödbeta, kålrot och palsternacka, mängden varierar lite beroende på vad leverantören får över.

– Det blir ju en del svinn när vi tillverkar till exempel svarvad ”spaghetti” av grönsaker eller minimorötter. Grönsaksflis är bara början, vi kommer att utveckla fler liknande produkter. Näst

på tur är broccolistammar i småbitar, säger Marcus Hellman.

Vad säger eleverna?

– Jag tror inte att någon har märkt att det är mindre färs och mer grönsaker i såsen. Ingen har sagt något i alla fall. Snarare tycker jag att medvetenheten om matsvinn och matens klimatpåverkan bland eleverna börjar öka. De börjar bli riktigt duktiga på att äta upp, säger Katarina Larsson.

Info Express
Källa: Helsingborgs stad

Malmö: Fängelse kan bli hyresbostäder

Anstalten Kirseberg. Foto:källa: jorehr/wikimedia

I framtiden kan Kirsebergstanstalten bli Malmös mest fängslande bostadsområde. I de gamla fängelsebyggnaderna planerar nämligen det kommunala fastighetsbolaget MKB att bygga bostäder, kontor, förskola och butikslokaler. På torsdagens sammanträde beslutade stadsbyggnads-

nämnden att påbörja arbetet med att ta fram en detaljplan för området.

Fängelset på Kirseberg togs i bruk för drygt 100 år sedan och har sedan dess varit kriminalvårdsanstalt fram till 2015. Som Malmös sista bevarade äldre fängelse har det ett unikt och

kulturhistoriskt värde, vilket ska tas tillvara under omvandlingsprocessen. Vårt att bevara är till exempel Direktörsvillan, Underbefälsbostaden samt trädgårds- och parkmiljöerna. Det är också utifrån de tidigare fängelsebyggnaderna som den nya bebyggelsen ska utformas, ifråga om höjd, placering och val av material. Planen är att bygga uppemot 250 bostäder i området, utöver förskola, kontor, parkeringshus och centrumfunktioner.

I fokus för detaljplanarbetet står att skapa en trygg och trivsamt bostadsmiljö i och runt de tidigare fängelsebyggnaderna och de omkringliggande gatorna. Bland annat ska Gevaldigergatan öppnas upp för cyklister och fotgängare.

– Det här är en unik möjlighet till ett

mycket speciellt boende och jag är glad att det nu har tagits ytterligare steg för att göra det här möjligt. Omvandlingen är också en möjlighet till fler hyresrätter i centrala Malmö, vilket det alltid finns ett behov av, säger Sofia Hedén (S), stadsbyggnadsnämndens ordförande.

– Idén att omvandla ett fängelse till både bostäder och lokaler fängade direkt mitt intresse. I Malmö vill vi såklart inte ha gated communities, varför den öppenhet som de gröna trädgårds- och parkmiljöerna kan tillföra också är välkommet. Jag hoppas bara att de boende får egna nycklar, till skillnad från områdets tidigare invånare, säger Lars Hellström (L), stadsbyggnadsnämndens vice ordförande.

Info Express
Källa: Malmö stad

Lund: Som en tidsmaskin i fickan- ny app ger liv åt Lunds historia

Hur såg domkyrkan ut innan Helgo Zettervall ritade om den? Var låg ingången till den stora Lundautställningen? Och hur var det när torghandeln blomnade på Stortorget? Det och mycket annat kan du ta reda på genom den nya digitala stadsvandringen Be Here Then, som nu lanserats i Lund.

Med hjälp av historiskt bildmaterial har apputvecklaren Be Here Then AB i samarbete med Lunds stadsarkiv och Lunds kommun skapat en digital stadsvandring

ring genom Lund med bilder från förr som kombineras med vyer från idag. – Jag tycker det här är en kalasidé. Det är roligt att de gamla bilderna används och att kulturhistorien blir en resurs i staden idag, säger Henrik Borg, stadsantikvarie i Lund.

På appens karta finns kartnålar som, när du promenerat tillräckligt nära, kan klickas upp och visar dig en historisk bild från samma vinkel som där du befinner dig. Till varje bild finns en kort text som berättar om platsen eller tillfället då bilden togs.

Nya appen Be Here Then levandegör Lunds kulturhistoria.

– Det är intressant att se hur olika årtionden satt sin prägel på en stad och jag hoppas att fler ska bli intresserade av lokalhistoria med Be Here Then. Jag vill att appen ska väcka tankar och förståelse för vad som var och samtidigt respekt för hur det sedan

blev, säger apputvecklaren Charlotte Rodenstedt.

Appen Be Here Then är gratis att ladda ner och använda, den finns till att börja med i svensk och engelsk version och kommer även att lanseras på tyska senare i höst. Hela rundan genom Lund tar några timmar att gå och appen innehåller ca 80 bilder från mitten av 1800-talet och fram till ca 1970-talet.

Info Express
Källa: Lunds kommun

Junckerplanen har haft stor effekt på jobb och tillväxt i EU

Investeringsplanen för Europa, Junckerplanen, har spelat en viktig roll för att skapa sysselsättning och tillväxt i EU. Investeringar från Europeiska investeringsbanksgruppen (EIB-gruppen) med stöd av Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) har ökat EU:s BNP med 0,9 % och bidragit till att skapa 1,1 miljoner nya jobb jämfört med grundscenariot. Till 2022 kommer planen att ha bidragit till en BNP-ökning med 1,8 % och 1,7 miljoner nya jobb. Det framgår av de senaste beräkningarna från kommissionens gemensamma forskningscentrum (JRC) och EIB:s ekonomiska avdelning. Beräkningarna bygger på finansieringsöverenskommelser som godkänns fram till slutet av juni 2019.

EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker är nöjd:

– Vi har uppnått vårt mål, dvs. att åter skapa stabil tillväxt och bidra till nya jobb i EU. Till 2022 kommer Junckerplanen att ha bidragit till en ökning av EU:s BNP med 1,8 % och 1,7 miljoner nya jobb. Jag har alltid sagt att planen inte är någon universallösning, men vi kan ändå vara stolta över att över en miljon småföretag nu har fått den finansiering som de inte hade tillgång till förut.

Vice ordförande Jyrki Katainen som ansvarar för sysselsättning, tillväxt, investeringar och konkurrenskraft kommenterar också planen:

– Vi har kommit långt sedan de första projekten 2015! I dag är ekonomin tillbaka på rätt spår och investeringsplanen kommer att få varaktigt effekt. De projekt som finansierats hittills gagnar över en miljon småföretag och hjälper oss att övergå till en koldioxidsnål,

Illustration © Upphovsritt Europeiska kommissionen 2019

cirkulär och hållbar ekonomi. Jag är stolt över att vi har lyckats med vår viktigaste prioritering, nämligen att få fram privata pengar för det allmännas bästa.

EIB-gruppens ordförande Werner Hoyer instämmer:

– När vi först diskuterade det här initiativet för fem år sedan var många skeptiska. Det är svårt att tro att ett finansieringsinstrument kan skapa miljoner nya jobb eller stödja en miljon företag. Men de senaste beräkningarna visar att vi var inne på

rätt spår. Junckerplanen har en betydande inverkan på ekonomier och liv runtom i Europa. Planen har backat upp miljö- och klimatvänliga projekt, innovation och ett rättvisare samhälle och kommer att fortsätta på samma sätt även långt efter min och Jean-Claude Junckers pensionering.

Långtidseffekt

Utöver Junckerplanens direkta effekt på sysselsättning och BNP-tillväxt kommer den också att få en makroekonomisk effekt på EU på lång sikt. Om man ser så långt framåt som till 2037 kommer planen fortfarande att ha skapat en miljon jobb och ökat EU:s BNP med 1,2 %. Bättre infrastruktur och ökad produktivitet med hjälp av projekt som fått stöd av Junckerplanen kommer att bidra till ökad konkurrenskraft och högre tillväxt på lång sikt.

Fler investeringar och stöd till små och medelstora företag

Från och med oktober 2019 ska Junckerplanen få fram 439,4 miljarder euro i ytterligare investeringar i hela EU. Över en miljon uppstarts företag och småföretag väntas nu få bättre tillgång till finansiering.

Omkring 70 % av de förväntade investeringarna kommer från privata medel, vilket innebär att Junckerplanen också har nått sitt mål att mobilisera privata investeringar.

Vem har fått finansiering?

Tack vare Junckerplanen har EIB och dess dotterbolag för finansiering av småföretag samt Europeiska investeringsfonden (EIF) godkänt finansiering för nära 1 200 projekt och är på väg att tillhandahålla riskfinansiering för över en miljon uppstarts företag och små och medelstora företag inom ett brett spektrum av sektorer i alla 28 EU-länder.

De länder där Efsi-stödda investeringar är störst i förhållande till BNP är Grekland, Estland, Portugal, Bulgarien och Polen (siffror från oktober 2019). De projekt som fått stöd av Junckerplanen omfattar allt från en Europaomfattande höghastighetsinfrastruktur för laddning av elfordon och ett företag som hanterar livsmedelsavfall i Rumänien till ett projekt i Nederländerna för att hjälpa f.d. militär personal att ta sig in på arbetsmarknaden igen. I våra faktablad per land och per sektor finns en mer

detaljerad översikt och fler exempel på projekt.

Hur har Junckerplanen gynnat medborgare och företag?

Förutom att finansiera innovativa projekt och ny teknik har Junckerplanen bidragit till andra EU-mål, bland annat inom klimat-, it- social- och transportpolitiken. Tack vare Junckerplanen har

- mer än 10 miljoner hushåll fått tillgång till förnybar energi
- 20 miljoner EU-invånare fått bättre hälso- och sjukvård
- 182 miljoner passagerare per år fått bättre järnvägs- och stadsinfrastruktur.

En fullständig översikt över fördelarna finns i EIB:s årsrapport för 2018 om verksamheten inom EU.

Effekterna på klimatarbetet

Efsi stöder banbrytande idéer för att skydda vår planet. Projekt inom Junckerplanen som finansieras av EIB-gruppen väntas generera 90,7 miljarder euro i klimatinvesteringar. Projekten omfattar nollenergibyggnader, vindkraftparker, solenergi, vattensnåla duschar, miljövänliga bussar och LED-belysning.

Skräddarsydda rådgivningstjänster och mötesplats på nätet

Ett annat viktigt mål med Junckerpla-

nen är att hjälpa projekt att komma igång. Europeiska centrumet för investeringsrådgivning bidrar med tekniskt bistånd och rådgivning för nya projekt. Sedan starten 2015 har centrumet behandlat över 1 400 ansökningar från projektledare i EU-länderna, varav mer än 400 har fått skräddarsydd hjälp. Över 50 av de utvalda projekten har tagits med i EIB:s läneplanering. Ett av dem är uppgraderingen av Vilnius gatubelysningsystem i syfte att göra det mer energieffektivt. Projektet som också har fått 21,6 miljoner euro i Efsi-stödda lån kommer att bidra till en beräknad minskning av elförbrukning och elkostnader med 51 %, vilket innebär en besparing på cirka 1 miljon euro per år. Energibesparingen motsvarar den genomsnittliga energiförbrukningen för nära 3 100 hushåll.

Finansieringen går ofta till mycket innovativa projekt eller uppstarts företag utan tidigare kredithistorik. Flera mindre infrastrukturprojekt och projekt i olika länder kan också slås ihop till större. Tack vare Junckerplanen kan EIB-gruppen finansiera fler projekt med en högre riskprofil än vad som vore möjligt utan EU:s budgetgaranti och nå ut till nya kunder – tre av fyra som får stöd från Junckerplanen är nya kunder hos banken.

I september 2019 hade dessutom 890 projekt publicerats på portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå – en mötesplats på nätet för projektansvariga och investerare. Projektet fördelas på alla stora sektorer inom EU:s ekonomi med föreslagna investeringar på totalt 65 miljarder euro. Mer än 60 projekt har fått finansiering efter att ha publicerats på portalen. Portalen erbjuder även andra tjänster och anordnar t.ex. evenemang för att knyta kontakter.

Bakgrund

Investeringsplanen för Europa, eller Junckerplanen, lanserades i novem-

ber 2014 för att vända investeringsarnas nedåtgående trend och få fart på den ekonomiska återhämtningen i EU. Målet var att få bort hinder för investeringar, synliggöra och ge tekniskt stöd till investeringsprojekt samt att använda ekonomiska resurser på ett smartare sätt. Efsi ställer en garanti med stöd i EU-budgeten så att EIB-gruppen kan investera i fler och oftast mer riskfyllda projekt.

Den 18 april 2019 godkände Europaparlamentet efterföljaren till Junckerplanen inom EU:s nästa långtidsbudget, InvestEU-programmet.

EIB:s ekonomiska avdelning och kommissionens gemensamma forskningscentrum (JRC) har tillsammans gjort en makroekonomisk konsekvensbedömning som bygger på en väletablerad, publicerad och expertgranskad metod som tagits fram av JCR.

Info Express
Källa: Europeiska kommissionen

Laura Codruta Kövesi blir först på posten som EU:s chefsåklagare

Laura Codruța Kövesi var Europaparlamentets favoritkandidat till posten som den första chefsåklagaren för EU.

Hennes utnämning fick formellt stöd av ledarna för politiska grupperna den 16 oktober, vilket var det sista steget i utnämningsprocessen.

Hon tillträder sin tjänst som chef för EU:s nya åklagarmyndighet nästa år. Myndigheten granskar ekonomisk brottslighet gentemot EU:s budget, såsom gränsöverskridande momsbedrägerier, penningtvätt och korruption.

Förhandlingar sedan mars

Som tidigare chef för Rumäniens antikorrupsionsavdelning, det Nationella antikorrupsionsdirektoratet (DNA), en åklagaravdelning specialiserad på att undersöka korruptionsmål på hög nivå, har hennes arbete ibland skapat spänningar.

Kövesi var Europaparlamentets val, men medlemslänternas ministrar stödde en annan kandidat fram till helt nyligen.

Oberoende åklagare

För närvarande kan bara nationella myndigheter utreda och åtala bedrägerier med EU:s finansiering, men de kan inte göra detta över gränserna.

Parlamentet har i ett flertal olika resolutioner krävt att ett EU-organ inrättas, och samtidigt understrukit hur viktigt det är att dess åklagare är garanterat oberoende. År 2017 beslöt att den Europeiska åklagarmyndigheten skulle inrättas och överenskommelsen om vem som ska bli dess första chef nåddes i september 2019.

Så här långt deltar 22 medlemsländer i den Europeiska åklagarmyndigheten. De fem länder som för närvarande inte deltar – Sverige, Ungern, Polen, Irland och Danmark – kan ansluta sig när de vill.

467,1 miljoner euro ur EU-budgetens utgifter i medlemsländerna 2017 utsattes för bedrägerier. Falsa eller förfälskade dokument och deklARATIONER

Laura Codruta Kövesi © CC-BY Flickr/usembassyromania

utgjorde de vanligaste typerna av bedrägerier, enligt en kommissionsrapport.

Europeiska åklagarmyndigheten kommer att vara baserad i Luxemburg, tillsammans med chefsåklagaren och åklagare från alla deltagande medlemsländer. Det kommer att leda

de fortlöpande brottsutredningarna som genomförs av delegerade åklagare i de deltagande länderna.

Myndigheten beräknas starta sin operationella verksamhet i slutet av år 2020.

Info Express
Källa: Europaparlamentet

Brexit: Everyone understand english, but nobody understand England.

Jean-Claude Juncker
(EU Summit Sibiu - 9 may 2019)

HYUNDAI CENTER MALMÖ

A: Agnesfridsvägen 129, 213 75 Malmö
T: 040-55 26 40
E: info@mncmalmö.se
W: www.mncmalmö.se

Mitsubishi Center Malmö

A: Agnesfridsvägen 129, 213 75 Malmö
T: 040-55 26 40
E: info@mncmalmö.se
W: www.mncmalmö.se

BUNKEFLO BILSERVICE

facebook

Klagshamnsvägen 4 (6,36 km), 21836 Bunkeflo, Skåne Län, Sweden. Tel: 040-51 07 76

DITEC
Bilvård

A: Cypressvägen 29, 213 63 Malmö
E: info@ditec-malmo.se
T: 040-21 54 00

HITTADINBIL

till erbjudandet

**BRA BILLIGA BILAR
0% RÄNTA
INGEN KONTANT INSATS**

campea
HUSVAGN HUSBIL

BUTIK | SERVICE | FORDONS FÖRSÄLJNING | FÖRMEDLING

TESTVÄGEN 5 - ARLÖV - MALMO@CAMPEA.SE - CAMPEA.SE

KABE & ADRIA SUNLIVING

Flüggerkoncernen samlar sin skandinaviska produktion i Danmark – stänger i Sverige

Från 2022 kommer den danska färgproducenten Flügger skandinaviska färgproduktion att samlas på en anläggning i Danmark. Därmed stängs produktionen av färg i Bollebygd i Sverige, skriver Flügger Group A/S i ett pressmeddelande.

På grund av större efterfrågan på mer miljövänliga produkter och ökade regleringar investerar koncernen 200 miljoner danska kronor i sin produktion, och som ett led i detta samlas produktionen i jylländska Kolding. 44 tjänster i Sverige avvecklas, vilket motsvarar cirka 10 procent av Flügger totala

personalstyrka i Sverige.

Det är dock inte all produktion som flyttas till Danmark. Under sommaren 2019 påbörjade Flügger etableringen av en ny spackelanläggning i Sverige, som förväntas stå klar 2021.

Källa: News Øresund

Den danska färgproducenten Flügger samlar sin skandinaviska färgproduktion i Danmark och stänger i Sverige. Foto: Flügger

Danska tidningskoncernen JP/Politikens Hus blir delägare i HD-Sydsvenskan

JP/Politikens Hus blir delägare i Sydsveriges största medieföretag HD-Sydsvenskan och tar även en plats i bolagets styrelse. Det står klart efter en affär mellan JP/Politikens Hus och Bonnier News, som äger HD-Sydsvenskan. Affären innebär att HD Sydsvenskan tar över ägarskapet av Lokaltidningen, med 28 svenska lokaltidningar, som de senaste 18 åren har haft danskt ägarskap. Det skriver bolagen i ett pressmeddelande. JP/Politikens Hus blir genom affären ägare till 7,3 procent av HD-Sydsvenskan som ger ut dagstidningarna Sydsvenskan och Helsingborgs Dagblad samt gratistidningen Hallå.

JP/Politikens Hus blir delägare i HD-Sydsvenskan. Foto: News Øresund

JP/Politikens Hus blir delägare i Sydsveriges största medieföretag HD-Sydsvenskan och tar även en plats i bolagets styrelse. Det står klart efter en affär mellan JP/Politikens Hus och Bonnier News, som äger HD-Sydsvenskan. Affären innebär att HD Sydsvenskan tar över ägarskapet av Lokaltidningen, med 28 svenska lokaltidningar, som de senaste 18 åren har haft danskt ägarskap. Det skriver bolagen i ett pressmeddelande. JP/Politikens Hus blir genom affären ägare till 7,3 procent av HD-Sydsvenskan som ger ut dagstidningarna Sydsvenskan och Helsingborgs Dagblad samt gratistidningen Hallå.

Genom affären tar den danska mediekoncernens vd Stig Ørskov även plats i HD-Sydsvenskans styrelse.

”Det har varit ett stort nöje att bedriva lokaljournalistik i Sverige. Men det är ett lika stort nöje att Lokaltidningen nu blir en del av Sydsveriges största medieföretag. Vi har det största förtroende för HD-Sydsvenskan och ser fram emot att bli delägare”, säger Stig Ørskov, VD JP/Politikens Hus, i en kommentar.

”Vi ser fram emot att samarbeta med JP/Politikens Hus för att skapa försättsättningarna för fortsatt framgång för HD-Sydsvenskan” kommenterar Anders Eriksson, vd för Bonnier News och för HD-Sydsvenskan, affären.

JP/Politikens Hus är sedan tidigare minoritetsägare i Bonnierkoncernens danska affärstidning Børsen.

Källa: News Øresund

Fokus på branscher i ny säsong av Skatteskolan

Nu startar säsong 3 av Skatteskolan – en podcast för företagare. Den här gången är det fokus på branscher. Skatteskolan hjälper företag att reda ut frågor om skatt, moms och avgifter.

Branscherna som lyfts i podden är; Bygg, Influencers, bloggare och gamers, Restaurang och besöksnäring, Kulturella och kreativa näringar och Transport.

och kassaregister. Kort och koncist för dig med lite tid och som vill ha fakta i en särskild fråga, säger Anders Nyberg, programledare för Skatteskolan.

-Nytt för säsong 3 är att varje branschavsnitt följs av ett eller flera kortavsnitt där vi enbart fokuserar på en sak, exempelvis personalligare

Under säsong 3 släpps nya avsnitt varje onsdag och fem veckor framåt. Det första avsnittet släpps i dag 16 oktober.

Skatteskolan finns där du hittar poddar och på verksamt.se. Sedan den första säsongen släpptes har Skatteskolan haft 91 000 lyssningar.

På verksamt.se finns även de två första säsongerna av Skatteskolan:

Skatteskolan säsong 1

Skatteskolan säsong 2

Skatteskolan Säsong 3, avsnitt 1 - Bygg

Skanna och lysna på SoundCloud-appen

Källa: www.verksamt.se

Shoppingturismen i Sverige fortsätter växa – branschen omsatte 337 miljarder 2018

Turister på sightseeingbåten Rundan i Malmö. Foto: News Øresund

Turismbranschen omsatte 337 miljarder kronor i Sverige, och snabbast ökning sker bland de utländska besökarna. Det visar en ny rapport från Svensk Handel. Danskarna står för 9 procent av alla utländska kortköp i Sverige, men den största gruppen kommer från Norge som står för hela 25 procent av alla utländska kortköp.

Två procent av alla utländska kortköp handlar kineserna för i genomsnitt sker med kinesiska kort, men i gengäld 1 056 kronor per köp. Danskarnas

genomsnittsköp har ökat mest av alla nationaliteter. 2018 handlade danskar i genomsnitt för 470 kronor per köp, en ökning med 10 procent sedan 2017.

Merförsäljningen i Malmö, det vill säga köp i detaljhandeln genomförda av andra än de som är folkbokförda i kommunen, uppgick till 2,9 miljarder kronor 2018. Detta kan jämföras med

8,2 miljarder i Stockholm och 5,5 miljarder i Göteborg. Detaljhandeln står för omkring 30 procent av den sammanlagda turismkonsumtionen, medan resor och transporter är den största utgiftsposten för turisterna.

Info Express
Källa: News Øresund

BAGMAN
VÄSKOR FÖR ALLA RESOR

RUNDELSGATAN 16, 211 36
MALMÖ | 040- 12 04 50 |
www.bagman.se

VÄXA!
SMÅ TRAMPTAG OCH STORA DRÖMMAR!

CYKELGIGANTEN
WWW.CYKELGIGANTEN.SE

istikbal

Volframgatan 5 21364 Malmö,
Tel: 040-43 10 10
www.istikbalmobler.se

Köttbutik för matglada GEJO
040-91 87 02

Kvalité
Vårt kött kommer både från svenska köttgårdar och från Sveriges köttgrossister.
Vi erbjuder dig kvalitetskött till humana priser.

Eriklustvägen 34, 217 73 / Knivgatan 11, 212 28 Malmö

Rätsticken
Din glada garnbutik i Malmö
Ring oss idag!
040- 26 94 46

www.ratsticken.se

Majesty Bespoke
Skrädderi, koftvävt, urmakeri
Adress: Linnégatan 35, 216 14 Limhamn
040156440

Algoritmakaren som räddar liv

Njurbyten, flyktingplaceringar och skolval. Skilda saker med den gemensamma nämnaren att med digitaliseringens nya verktyg går det att spara såväl tid som pengar – och rädda liv.

– Jag gillar inte när jag ser saker som är fel och som forskningen kan rätta till. Då är det upp till mig att ta mitt ansvar och berätta för politiker och beslutsfattare hur det skulle kunna lösas, säger Tommy Andersson, professor i nationalekonomi och algoritmakare.

Året var 1992. Räntorna skenade, folk blev arbetslösa och kunde inte betala sina lån. Mitt i krisen vaknade den skoltrötte Tommy Anderssons intresse för nationalekonomi.

– Det var så många människor som påverkades och det gjorde att jag ville ta reda på hur det hade kunnat hända, säger Tommy Andersson.

Han doktorerade på prissättning i början av 2000-talet, men kom så småningom in på matchningsteori. De senaste åren har han tillsammans med kollegor matchat elever med skolplatser, njurdonatorer med lämpliga mottagare och flyktingar med regioner där deras chanser till jobb är som bäst.

– Jag gillar att tänka fritt och den frihet under ansvar som finns inom akademien. Men det är lite slumpartat att det blev så mycket policytillämpningar. Ofta är det så att en modell för ett land inte passar ett annat, utan allt måste anpassas. När det gäller njurbytesprogrammet är det till exempel så att man i USA använder andra läkemedel vid njurtransplantationer än i Sverige och då behöver vi göra egna anpassningar.

Första trepartsbytet av njurar

Förra året var det dags för det första trepartsbytet av njurar i Sverige.

Sex operationer utfördes parallellt och njurarna transporterades i ilfält mellan sjukhusen.

– Det har varit ett lyckat första år där vi kört skarpt med njurmattningen. Vi har snabbt nått en hög nivå. Det är ganska häftigt, säger Tommy Andersson.

– Nu har vi gått över i nästa fas, där den svenska databasen slagits ihop med den danska. Den är världsunik i det att den spänner över statsgränserna. På sikt hoppas jag på en skandinavisk databas.

Algoritmiskt beslutsfattande

Tommy Andersson ser många möjligheter till effektiviseringar med hjälp av algoritmiskt beslutsfattande och inte minst, att besluten kan fattas på bästa sätt, på bästa möjliga grund.

Ett sådant fall är placering av flyktingar. 2015 kom 160.000 asylsökande till Sverige och Tommy Andersson frågade sig vad han kunde göra för att bidra.

Resultatet blev ett internationellt

forskarpartnerskap och programvaran Annie MOORE. Med hjälp av maskininlärning kan Annie hitta de optimala platserna för flyktingar vad gäller jobb, skola och sjukvård. Programmet används redan av en frivilligorganisation i USA och ytterligare två organisationer är intresserade.

Sedan hösten 2015 pratar Tommy Andersson då och då med representanter från Migrationsverket i Sverige. Men det går trögt och tillgången på kvalitativa data är knapp.

– Jag hoppas fortfarande på att de ska vilja använda programmet. Men kanske är det så att incitamenten till att effektivisera verksamheten är större i USA.

Svenska skolval

Den tredje delen i Tommy Anderssons algoritmiska samhällsmatchmaking är svenska skolval. För tre år sedan stack han ut hakan i Sydsvenskan och sa sig kunna lösa Lunds kommuns skolplaceringar på en timme.

– Där har det börjat hända grejer. Jag och några kollegor hjälpte Lund med skolplaceringar inför senaste skolvalet. De räknade själva ut avstånd i form av elevernas skolväg med hjälp av en algoritm som de har utvecklat.

Kommunen sparade 600 timmar och kunde skicka ut besked till eleverna och deras föräldrar fyra veckor tidigare än vanligt.

– Det hela är del av en allmän digitaliseringsprocess, men det är ett bra exempel på att även en kommun kan spara tid och pengar på att använda sin data på ett smart sätt.

Tommy Andersson, professor i nationalekonomi och algoritmakare. Foto: Charlotte Carlberg Bärge

Info Express

Källa: Lunds universitet

Metall – nästa koldioxidneutrala bränsle?

Forskare ska undersöka om några av jordskorpans vanligaste metaller kan komma att tjänstgöra som koldioxidneutrala bränslen. Efter förbränning kan de, i ett slutet grönt kretslopp via elektrolys, bli metall igen. Även ammoniak och biobränslen ska studeras.

I kampen mot klockan och i jakten på att hitta klimatsmarta alternativ till fossila bränslen, får världen nu se sig om efter fler alternativ till sol-, vind- och vattenkraft, enligt Marcus Aldén.

Han är professor i förbränningsfysik vid LTH, Lunds universitet och verksam i en miljö som huserar världsunik laserutrustning. Där jobbar forskare med att ta reda på hur olika typer av förbränning fungerar – samt vad som krävs för att de ska fungera renare och effektivare.

Gruppens kompetenser inom laserdagnostik används också i helt andra områden, exempelvis för att mäta syrehalten i nyfödda barns lungor.

34 miljoner i ryggen

Nyligen fick Marcus Aldén 34 miljoner från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse för att bland annat studera hur förbränning av järn, kisel och aluminium i pulverform fungerar. Projektet är grundvetenskapligt, men om det visar sig att metallerna går att tämja kan resultaten få stor praktisk nytta.

– De här metallerna har i stort sett samma energiinnehåll som fossila bränslen och energiomvandlingen sker med hög effektivitet, säger Marcus Aldén.

Ett slutet kretslopp

En bärande idé är i konceptet med metallförbränning är att ta ett helhetsperspektiv. Resterna tas om hand. När exempelvis järn har brunnit med syret i luften och blivit järnoxid kan pulvret via ”grön” elektrolys renas till järnspån igen.

Marcus Aldén och hans kollegor kommer att arbeta med Eindhovens

tekniska universitet. Där byggs just nu ett stort nationellt centrum för att undersöka hur detta slutna, gröna kretslopp fungerar.

Utöver dessa två forskargrupper finns det bara en handfull grupper i världen på området, bland annat vid McGill-universitetet i Montreal i Kanada. Lundaforskarna arbetar även med denna grupp.

En annan sida av att använda metall som bränsle är att låta det reagera med het vattenångor med huvudsyftet att producera vätegas, H₂, som i sin tur kan användas för koldioxidfri förbränning.

Ammoniak kan också bli ett grönt bränsle

I projektet ingår också att studera potentialen med ammoniak som bränsle, som vid förbränning inte heller släpper ut koldioxid.

– Det är egentligen ett rätt så dåligt bränsle med låg förbränningshastighet och energiinnehåll, men som har börjat bli intressant eftersom det inte släpper ut någon CO₂. För att kompensera de bristande förbränningsegenskaperna kommer även samledning med vätegas att studeras.

Kan underlätta för svensk industri att tillverka vätegas

Om det visar sig att det går att använda ammoniak och metaller skulle detta vara av stort intresse för svensk industri som behöver alternativa bränslen och vätegas istället för fossila bränslen.

Och för kraft- och värmeproduktion samt sjöfart kanske ammoniak eller metallpulver kan hjälpa till att ersätta

Med hjälp av laserstrålar kan forskare blicka in i flammans innersta och ända ner på molekylnivå få reda på vad som sker när olika bränslen förbränns. Här mäts ska de testa järn, kisel, aluminium och ammoniak, bland annat. Bild: Henrik Bladh.

dieseln.

Om metaller skulle visa sig fungera som bränsle och energibärare samt för att framställa vätegas, kan det även hjälpa till att reducera behovet av import av bensin, diesel och naturgas. Det skulle göra Sverige mindre sårbara.

– Men jag vill inte översälja detta och ge bilden av att vi om tjugo år står och skyfflar in järnpulver i en motor. Det

kanske visar sig mycket komplicerat och inte fullt så praktiskt genomförbart. Eller så är det jättehett, vi får se. Oavsett så befinner vi i oss i ett läge med en ökande CO₂-halter i atmosfären. Det gör att vi måste studera lite mer exotiska energialternativ, säger Marcus Aldén.

Info Express

Källa: Lunds universitet

Pssst..!

Med oss syns du överallt med samma tidning - både digitalt och i pappersformat i Malmö, Lund och Vellinge kommun.

Öka din försäljning med oss under 2020!

www.infoexpress.se

Om Xtakes

Vi samarbetar med både affärer och e-butiker för att hjälpa dig att kunna handla till de bästa priserna, men vi är mer än detta. Vi bjuder på tjänster, jobb, evenemang, och mycket mer. Vårt mål är att ha så många tjänster och erbjudanden som möjligt tillgängliga för så många som möjligt i flera länder.

www.xtakes.se

Diktatorers hatkärlek till internet

Tillgången till internet gör det mindre troligt att protester bryter ut inom diktaturer. Men när protesterna väl har startat kan internet vara ett viktigt verktyg för att hålla igång mobiliseringen i närområdet, men också att få den att sprida sig till andra delar av landet. Det visar forskning från bland annat Uppsala universitet som nu presenteras i en ny bok, *The Internet and Political Protest in Autocracies*.

Vår forskning visar att tillgängligheten till internet kan ge stora fördelar men också ha stora negativa konsekvenser för den politiska ledningen i en diktatur. Helt klart används teknologin i många länder till att trycka ner den politiska oppositionen, men under vissa omständigheter kan den hjälpa motståndsrörelser, och i förlängningen, undergräva diktaturerna, säger Espen Geelmuyden Rød, postdoktor vid institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet, som skrivit boken tillsammans med Nils B. Weidmann, professor vid The Department of Politics and Public Administration vid Universitetet i Konstanz, Tyskland.

Moderna proteströrelser, allt från den arabiska våren till Fridays for Future och de nuvarande protesterna i Hong Kong, går nästan inte att föreställa sig utan modern digital teknik. Dessa rörelser organiserar sig själva, mobiliserar stöd och sprider sina meddelanden digitalt. I världen av idag utgör digitala verktyg, allt från säkra meddelandeappar till direktanslutna forum och chattrum, en betydande del av en proteströrelses relativa framgång.

Samtidigt kan autokratiska system som Kina ofta kraftigt begränsa användningen av internet. Det finns mycket som tyder på att det också är en framgångsrik strategi. Genom att undertrycka och kontrollera informations-spridningen samt identi-

fiera grupper innehållande potentiellt "farliga" individer ger den definitiva resultat, säger Espen Geelmuyden Rød.

När samhällen moderniseras, sprids internetteknik – men i motsats till demokratier är spridningen av teknik under autokratiska regimer till stor del statligt kontrollerad. Detta ger autokratiska regimer många nya användbara verktyg, vilket resulterar i ökad övervakning och censurkapacitet.

I boken *The Internet and Political Protest in Autocracies* beskriver forskarna hur en större internetspridning minskade förekomsten av protester på lång sikt. Men när en politisk mobilisering väl har etablerat sig kan den spridas snabbt via direktanslutna kanaler som är svåra att begränsa. Så när protester blossar upp trots ökat förtryck, kan dessa protester förväntas få fart mycket snabbare och allmänt i starkt digitaliserade samhällen.

Att införa och bygga ut digital teknik i autokratiska samhällen har när allt kommer omkring visat sig vara något av ett tveeggat svärd. Internet används uppenbarligen som ett medel för förtryck i många autokratier. Men det kan också bli ett medel för frigörelse under de rätta omständigheterna, säger Nils Weidmann.

Det kan inte råda något tvivel om att informationsteknikens uppgång har haft en djupgående inverkan på auto-

Espen Geelmuyden Rød, postdoktor vid institutionen för freds- och konfliktforskning. Foto: Chris Chau

Nils B. Weidmann, professor vid The Department of Politics and Public Administration vid Universitetet i Konstanz. Foto: Inka Reiter

kratiska regimer och sociala rörelser. Men i många fallstudier råder en relativt brist på jämförande analyser som undersöker det komplexa samspelet mellan autokratiska regimer, demonstranter och digital teknik. Den nya boken syftar till att ge ett komplicerat svar på en enkel fråga: Borde diktatorer älska eller hata internet?

För att visa detta behövs vi göra en mer noggrann granskning än vad som gjorts i de flesta studier hittills. Så i stället för att utföra en analys på land-nivå, gick vi djupare in och studerade hur internetuppkoppling påverkade förekomsten av protest, men även dess varaktighet, på stadsnivå. Vi ville också studera andra betydelsefulla aspekter: Hur snabbt och hur långt sprids protesterna mellan städer? Hur reagerar autokratiska regimer och hur påverkar dessa reaktioner ett eventuellt

återupptagande av protesterna? Det var en omfattande uppgift, säger Nils Weidmann.

För att bedriva sin forskning samlade författarna således inte bara in nya uppgifter om politiska protester i autokratier utan utvecklade även en ny metod för att beräkna internetspridningen på stadsnivå. Deras databas 'Mass Mobilization in Autocracies Database' finns tillgänglig på nätet för forskarvärlden och har redan uppmärksammats med ett hedersnämmande i samband med 2019 års utdelning av priset för bästa databas, Lijphart/Przeworski/Verba Dataset Award, från APSA:s sektion för jämförande politik (American Political Science Association's Comparative Politics Section).

Källa: Uppsala universitet

Omtalade berättelsen om Åsa och näringslivshöjdaren i EN HALV MAN kommer som ljudbok den 28 oktober

En halv man kommer som ljudbok 28 oktober. Uppläsare Charlotta Jonsson

Åsas Ahlunds omtalade berättelse om hennes relation med näringslivshöjdaren Anders i EN HALV MAN kommer som ljudbok den 28 oktober. Medförfattaren Lena Bivner debuterade 2018 med HELVETET JAG KALLADE KÄRLEK.

När läraren Åsa träffar näringslivshöjdaren Anders är hon till en början inte alls intresserad. Han är inte hennes typ och har både fru och barn.

Men Anders väcker något hos henne, får henne att känna sig viktig, skrattar åt hennes skämt och när hennes telefon dagligen fylls av hans kärleksfulla sms, trillar hon till slut dit.

De inleder en passionerad relation, som också kantas av djup vänskap, men snart inser Åsa att det är mycket som inte stämmer. De allt mer osannolika lögnerna tvingar henne till slut att börja ifrågasätta hans löften om att det ska bli dom. Och snart går det upp

för henne att han lever ett dubbelliv.

Det här är Åsas berättelse om kärlek, lögn och svek i näringslivets yttersta toppskikt. Anders heter i själva verket något annat.

Recensioner

"En rak bok i både språk och historia. Både tänkvärd och obehaglig" Enfiktivresa

En halv man kommer som ljudbok 28 oktober. Uppläsare Charlotta Jonsson

Info Express
Källa: Ordberoende förlag

En växande global elit flyger tusen gånger mer än genomsnittet

En ny rapport har kartlagt tio internationella offentliga personers flygvanor under ett år. Resultatet visar på enormt stora koldioxidutsläpp, flera tusen gånger mer än genomsnittet. Slutsatsen är att global mobilitet är intimt förknippad med en växande elits livsstil och identitet – och därför svår att ändra.

Känslan av flygskam har mer eller mindre spritt sig till stora delar av befolkningen, i alla fall i Sverige.

En ny studie visar dock att internationellt kända, köpstarka personer knappast har ändrat sin livsstil. Ätminstone inte de tio mer eller mindre slumpvalda personer, från fyra kategorier, vars flygresande en grupp forskare från Lunds universitet noggrant kartlagt under ett års tid, år 2017.

Allra mest flög Bill Gates som släppte ut 1600 ton CO₂, följt av Paris Hilton och Jennifer Lopez på 1260 ton respektive 1050 ton. Minst flög Emma Watson, som släppte ut 15 ton CO₂.

Det globala genomsnittet på utsläpp från flygtrafik ligger på inte ens 100 kg per person och år.

Enligt forskarna är de analyserade personernas beteende inte unikt utan finns hos många andra ekonomiska, politiska och kulturella eliter och blir synlig i bland annat den globala ökningen av privata flygplan.

FN fokuserar i det globala klimatavtalet på nationella utsläppsminskningar genom att de produkter och tjänster vi konsumerar skall bli mer klimatsmarta. Flygskamsdebatten fokuserar däremot på individens ansvar att konsumera mindre och mer miljövänligt. Detta drar uppmärksamhet till de globala eliternas förbrukning, säger Stefan Gössling, professor i turism vid institutionen för service management vid Lunds universitet och huvudförfattare.

Samhället behöver förhålla sig till en utveckling där en mindre grupp av "superemitter", alltså individer som driver upp utsläppsnivåerna på grund av deras energiintensiva livsstilar, står för en stor och växande del av de totala utsläppen.

Dessutom har dessa personer hög status och är en förebild för många. Deras livsstil är normsättande och identitetsstiftande. Framför allt unga människor drömmer om att resa världen runt på ett liknande sätt, utan att behöva bekymra sig om pengar. En minoritet har börjat låta engagemanget ge konsekvenser i

Foto: Pixabay

det egna beteendet genom att sluta eller minimera flygandet. Greta Thunberg och rörelsen "Friday for Future" är både ett exempel på konsekvens och pådrivare av denna utveckling. Greta Thunberg är också viktig då hon bidragit till att etablera en ny norm.

Att välja bort flyget är en förhållandevis ny social norm, enligt Gössling. Tidigare var det en debatt mellan ett fåtal individer, nu har det vuxit till en samhällsdebatt, även utanför Sverige.

Vi gjorde exempelvis en undersökning på Facebook som publicerades 2016, och en mycket stor del av alla uppdateringar handlade om resor. Det var statushöjande att kunna visa att man gjort många resor. En debatt om

klimateffekterna fanns däremot inte. Vi ser nu en ändring på detta. Så här gick forskningen till: Tio kända personers konton på Instagram, Twitter och Facebook granskades. Alla inlägg relaterade till resor samlades, och startpunkt/resmål bestämdes. Flygkilometrerna och utsläppen beräknades genom en analys av de mest direkta flygsträckorna. Med detta som underlag, och flygplanstyperna som användes, beräknades utsläppen.

När det gäller urvalet, prövade sig forskarna fram uppå en jämn fördelning mellan kategorierna affärsmän, idrottare, konstnärer, artister. Arbetet påbörjades våren 2018.

Källa: Lunds universitet

KEMTVÄTT & SKRÄDDERI

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, möbler, vitkor & sömnad

<p>Djåknegatan 2 211 35 Malmö 040 611 6733 info@milano-se.com www.milano-se.com</p>	<p>Herregade 24 1165 København K +45 33 91 14 00 info@milano-dk.com www.milano-dk.com</p>	<p>Stora varvsgratan 24B 211 19 Malmö 040 234 317 info@milano-se.com www.milano-se.com</p>
--	--	---

VÄLKOMMEN TILL ÅRETS MÖBELHANDLARE!

Hos oss på Nilssons möbler i Svedala hittar du möbler och inredning för hela ditt hem. I vår butik ser du ett brett sortiment av möbler till sovrum, matrum, vardagsrum och uterum. Vi vill få dig att känna trivsel i hemmet och som möbelhandlare vill vi vara med på de nya trenderna för att kunna erbjuda våra kunder det senaste i möbelbranschen.

"Årets möbelhandlare står för utmärkande inom hela branschen. Förstapast erbjuder varor av hög kvalitet och ger god kundservice. Förstapast verkar även för goda och långsiktiga affärsrelationer".
-Göta Svensson

ROWICO
10% RABATT PÅ
HELA ROWICOS
SORTIMENT T.O.M. 31/12

10% RABATT PÅ
ALLT FRÅN HANS K
28/10 - 31/11

POTOLJ PATOLJ & POTELL
PÄRMAN/CLAC-BO
FINNS I 3 FÄRGER
ORG. PRIS 35.990 -
NIVÅ 100

10% RABATT PÅ
BRÖDERNA ANDERSSONS
T.O.M. 10/11

LORE SVÄNIG 3-SEATERS
LÄDER/SLÄDER, POL. HUCK/OLIV
ORG. PRIS 32.990 -
NIVÅ 100

10% RABATT PÅ
SÖFFOR & PATOLJER
FRÅN BO MÖBEL T.O.M. 10/11

ELITE EXCLUSIVE
3-SEATERS OCH HÅR/SÄNDOR
INÅT RÄCKHÅVARE CLASSIC
ORG. PRIS 33.990 -
NIVÅ 100

ELITE
SVENSKTILLVERKADE KVALITETSÅNGAR
FINNS I ÖVER 45 OLIKA FÄRGER.
JUST NU 10% RABATT PÅ ALLA ELITE ÅNGAR

STRESSJÄTTS
STRESSJÄTTORNO
PATOLJ MED FUL
FLÄCKRENSNING
ORG. PRIS 37.990 -
NIVÅ 100

MÅN 10-19
TIS-FRE 10-18
LÖR-SÖN 11-16

Nilssons i Svedala
SKÅNES MÖBELHUS SEDAN 1951

